

OBLASTNÍ INSPEKTORÁT PRÁCE

pro Jihočeský kraj a Vysočinu se sídlem v Českých Budějovicích

Vodní 21, 370 06 České Budějovice

telefon: 950 179 501, fax: 950 179 505, e-mail: budejovice@oip.cz, www.suip.cz

Z P R Á V A

**O ČINNOSTI OBLASTNÍHO INSPEKTORÁTU PRÁCE PRO JIHOČESKÝ KRAJ A VYSOČINU
SE SÍDLEM V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH ZA ROK 2012**

ČESKÉ BUDĚJOVICE, únor 2013

Mgr. Miloslav Hauser
pověřený vedením a řízením OIP

PŘEHLED

1. Úvod
2. Základní statistické údaje
3. Inspekční činnost
4. Ostatní kontrolní činnost
5. Poradenská, výchovná a vzdělávací činnost
6. Spolupráce s orgány a organizacemi, mezinárodní spolupráce
7. Závěr

1. ÚVOD

Oblastní inspektorát práce pro Jihočeský kraj a Vysočinu se sídlem v Českých Budějovicích měl pro rok 2012 stanoven orientační počet zaměstnanců 125. Roční průměrný přepočtený stav zaměstnanců k 31.12.2012 byl 118 zaměstnanců. Fyzický stav zaměstnanců k 31.12.2012 byl 118, z toho 69 žen.

Organizační personální struktura OIP:

- vedoucí inspektor zaměstnanec pověřený vedením a řízením OIP - **zástup**
- kancelář ved. inspektora **1 zaměstnanec**
(1 personalista, asistent VI)
- právní útvar **5 zaměstnanců**
(1 vedoucí útvaru, 3 právník, kontrolor, 1 statistik, asistent pro právníky)
- útvar ekonomicko-správní **3 zaměstnanci**
(1 vedoucí útvaru, 1 referent majetkové správy, archiv, 1 referent pro ekonomické, obchodní a provozní činnosti)
- útvar informatiky **3 zaměstnanci**
(1 vedoucí útvaru + správce ICT, 2 referent)
- útvar inspekce I **11 zaměstnanců**
(1 vedoucí útvaru + ved. regionální kanceláře, 1 asistent, 9 inspektor)
- útvar inspekce II **15 zaměstnanců**
(1 vedoucí útvaru, 1 asistent, 10 inspektor, 3 inspektor čekatel)
- útvar inspekce III **22 zaměstnanců**
(1 vedoucí útvaru, 1 asistent, 18 inspektor, 2 inspektor čekatel)
- útvar kontroly NLZ I **32 zaměstnanců**
(1 vedoucí útvaru, 1 administrátor, 2 právník, 28 inspektor)
- útvar kontroly NLZ II **26 zaměstnanců**
(1 vedoucí útvaru, 1 administrátor, 1 právník, 23 inspektor)

Pracovně právní vztahy zaměstnanců jsou založeny na základě pracovní smlouvy.

Vedoucí útvarů jsou přímo podřízeni vedoucímu inspektorovi.

k 31.12.2012

Průměrný evidenční přepočtený stav zaměstnanců	=	118
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách	=	118
Skutečný fyzický stav zaměstnanců	=	118

2. ZÁKLADNÍ STATISTICKÉ ÚDAJE

2.1. Kontroly dle činností:

Činnost	Počet
Běžná kontrola	6307
Mimořádná kontrola	922
Kontrola příčin a okolností pracovních úrazů	32
Dokumentace	390
Kolaudace	498
Bezpečnostní zpráva	12
Šetření podnětu	631
Bezpečný podnik	72
Postoupená kontrola	36
Celkem	8900

2.2. Kontroly dle oblastí:

Oblast	Počet
PVP	3399
NLZ	3028
BOZP	2620
Celkem	9047

2.3. Kontroly dle zaměření

Oblast	Zaměření	Počet
PVP	Vznik, změna a skončení pracovního poměru	1694
PVP	Odměňování	1170
PVP	Pracovní doba a doba odpočinku	906
PVP	Zaměstnávání a zprostředkování práce	449
PVP	Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	65
PVP	Ostatní	376
NLZ	Nelegální zaměstnávání	2728
NLZ	Ostatní	300
BOZP	Kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	1560
BOZP	Kontrola vyhrazených technických zařízení	176
BOZP	Kontrola příčin a okolností pracovních úrazů	32
BOZP	Dokumentace	390
BOZP	Kolaudace	498
BOZP	Bezpečnostní zpráva	12
BOZP	Bezpečný podnik	72
Celkem		10428

2.4. Vydaná opatření

Kód	Opatření	Počet nedostatků	Počet protokolů	Počet objektů
20	Opatření	5843	2628	
24	Zákaz vykonávání prací nebo činností	11	7	7

2.5. Podané podněty dle podaných oblastí

Oblast	Počet
PVP	621
NLZ	209
BOZP	87
Celkem	917

2.6. Počet a výše udělených pokut, které nabyly právní moc k 31. 12. 2012

- za správní delikty **ve správním řízení** - celkem:
374 pokuty ve výši: **15.922.149 Kč**
- za správní delikty- **příkazem na místě** - celkem:
22 pokut ve výši: **190.000 Kč**
- ve správním řízení **za přestupky: nebyla udělena**
- udělení **pořádkových pokut** – celkem:
4 pokuty ve výši: **85.000 Kč**

Nejvyšší pravomocná pokuta ve výši 500.000 Kč byla uložena za správní delikt podle ustanovení § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti tím, že kontrolovaná osoba umožnila výkon nelegální práce.

Nejnižší pokuta byla uložena ve dvou případech, a to příkazem vydaným na místě ve výši 4.000 Kč, za správní delikty na úseku odměňování a na úseku pracovního poměru nebo dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Přehled o uložených pokutách, které nabyly právní moc k 31. 12. 2012	
Pokuty právníkům a podnikajícím fyzickým osobám - počet	367
Pokuty právníkům a podnikajícím fyzickým osobám - výše v Kč	14.752.149
z toho za zjištěná porušení nebo nedodržování předpisů při kontrolní činnosti – počet	346
z toho za zjištěná porušení nebo nedodržování předpisů při kontrolní činnosti -výše v Kč	13.101.149
z toho za zjištěná porušení předpisů v příčinné souvislosti s PÚ - počet	21
z toho za zjištěná porušení předpisů v příčinné souvislosti s PÚ - výše v Kč	1.651.000
Pořádkové pokuty právníkům a podnikajícím fyzickým osobám - počet	4
Pořádkové pokuty právníkům a podnikajícím fyzickým osobám - výše v Kč	85.000

	Počet	Celková výše v Kč
Pokuty uložené v roce 2012 s nabytím právní moci k 31.12.2012	371	14.837.149
Pokuty uložené v předešlém období s nabytím právní k 31.12.2012	29	1.360.000
Celkem uložené pokuty s nabytím právní moci k 31. 12. 2012	400	16.197.149

Přehled o pokutách uložených v roce 2012 (bez ohledu na právní moc)	
Pokuty právníkům a podnikajícím fyzickým osobám - počet	512
Pokuty právníkům a podnikajícím fyzickým osobám - výše v Kč	34.594.149
z toho za zjištěná porušení nebo nedodržování předpisů při kontrolní činnosti – počet	489
z toho za zjištěná porušení nebo nedodržování předpisů při kontrolní činnosti -výše v Kč	32.273.149
z toho za zjištěná porušení předpisů v příčinné souvislosti s PÚ – počet	23
z toho za zjištěná porušení předpisů v příčinné souvislosti s PÚ - výše v Kč	2.321.000
Pořádkové pokuty právníkům a podnikajícím fyzickým osobám - počet	7
Pořádkové pokuty právníkům a podnikajícím fyzickým osobám - výše v Kč	130.000

K uloženým pokutám byly podány ze strany účastníků správního řízení opravné prostředky, a to celkem 76 odporů proti příkazům vydaným podle § 150 SŘ.

Bylo podáno 30 odvolání proti vydaným rozhodnutím, 21 z nich Státní úřad inspekce práce jako 2. stupňový odvolací orgán zamítl, 4 rozhodnutí zrušil a vrátil k novému projednání, 5 rozhodnutí změnil.

Na základě předaných protokolů od celní správy, zahájil oblastní inspektorát správní řízení a vydal ve věci rozhodnutí podle § 67 správního řádu, dle kterého uložil 14 pokut v celkové výši 1.198.000 Kč. Ve 4 případech se účastník řízení proti rozhodnutí inspektorátu odvolal. Odvolání bylo postoupeno orgánu 2. stupně, ten ve třech případech odvolání zamítl a rozhodnutí inspektorátu potvrdil. V jednom případě pokutu snížil. Ve dvou případech podal účastník řízení proti pravomocnému rozhodnutí SÚIP žalobu.

Na základě podaného podnětu k zahájení správního řízení úřadem práce byla uložena jedna pokuta ve výši 450.000 Kč.

3. INSPEKČNÍ ČINNOST

3.1. Výsledky kontrolní činnosti podle schváleného ročního programu kontrolních akcí v oblasti nelegálního zaměstnávání

U Oblastního inspektorátu pro Jihočeský kraj a Vysočinu prováděli inspektoři zařazení do projektu OP LZZ „Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR“, které se dají rozdělit dle obsahu do tří základních oblastí:

1. Kontroly zaměřené na dodržování povinností zaměstnavatelů podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (úkol 12.1.01)
2. Kontroly zaměřené na odhalování a potírání nelegálního zaměstnávání (úkoly 12.1.02, 12.1.03)
3. Kontroly prováděné na základě podnětů ke kontrole zaměřené do oblasti zaměstnanosti (úkol 12.1.66)

Úkol 12.1.01 Kontrola dodržování povinností zaměstnavatelů podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“)

Hlavním cílem tohoto úkolu byla kontrola dodržování zákona o zaměstnanosti, která přešla z Úřadu práce České republiky na Státní úřad inspekce práce na základě novely zákona o zaměstnanosti od 1.1.2012. Důvodem pro převedení kontrolních kompetencí byla snaha o sjednocení kontrolní činnosti na úseku zaměstnanosti, pracovněprávních vztahů a bezpečnosti práce. Očekávaným výsledkem je efektivnější a účinnější výkon kontrol v celém spektru výkonu závislé práce. Cílem kontrol bylo zejména omezení zneužívání poskytovaných příspěvků na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, zamezení nemorálními praktikami některých zaměstnavatelů při poskytování tzv. náhradního plnění podílu osob se zdravotním postižením, zda je plněna povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu. Dále byla předmětem zadání kontrola, zda zaměstnavatelé neporušují zákaz diskriminace a právo na rovné zacházení vůči fyzickým osobám při uplatňování práva na zaměstnání, plnění povinností zaměstnavatelů při zprostředkovávání zaměstnání, vedení zákonem stanovených evidencí a plnění zákonem stanovených oznamovacích povinností, plnění povinností zaměstnavatelů v oblasti vykazování dlužných mzdových nároků zaměstnanců z důvodu platební neschopnosti zaměstnavatele.

Kontroly zařazené do tohoto úkolu nebyly v rámci OIP prioritními. Nejvíce pozornosti bylo věnováno kontrolám zaměřeným na plnění oznamovací povinnosti zaměstnavatelů vůči krajským pobočkám Úřadu práce ČR (o nástupu cizinců ze států evropské unie do zaměstnání, o plnění povinnosti zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu). Další významně kontrolovanou oblastí bylo plnění povinnosti zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu. Kontroly byly také zaměřeny na vedení evidenčních povinností předepsaných zákonem (evidence zaměstnávaných osob se zdravotním postižením, evidence pracovních míst vyhrazených pro osoby se zdravotním postižením, evidence cizích státních příslušníků, které zaměstnává). Ostatním oblastem dodržování zákona o zaměstnanosti byla věnována menší pozornost.

Některé kontroly byly z důvodu efektivnosti využití pracovního času inspektorů prováděny souběžně s kontrolou dodržování zákoníku práce, nebo souběžně s plněním hlavního úkolu

„Kontrola nelegálního zaměstnávání občanů ČR a cizinců“. Při plánování kontrolní činnosti bylo vycházeno zejména z informací a požadavků krajských poboček Úřadu práce ČR, v menší míře z podnětů občanů a z poznatků z vlastní kontrolní činnosti.

Inspektoři kontrolovali 178 zaměstnavatelů, u 150 z nich zjistili nedostatky (tj. u 84,3%). U některých zaměstnavatelů bylo zjištěno i více nedostatků, celkový počet zjištěných nedostatků byl 308.

Zjištěné nedostatky dle sledovaných oblastí:

Zprostředkování zaměstnání

V této oblasti byly zjištěny tři nedostatky. Spočívaly v tom, že agentury práce nesplnily povinnost sjednat pojištění záruky pro případ svého úpadku, nebo nedoložila úřadu práce sjednání pojištění ve stanovené lhůtě.

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

V této oblasti bylo zjištěno 79 nedostatků. Spočívaly v tom, že zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci nesplnili povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu, který činí 4% na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele. Dále, že zaměstnavatelé nepoukázali odvod na splnění povinnosti zaměstnávat osoby se zdravotním postižením do státního rozpočtu do 15. února následujícího roku a ke stejnému datu písemně neohlásili krajské pobočce Úřadu práce ČR způsoby plnění povinného podílu.

Zaměstnávání zahraničních zaměstnanců

V této oblasti bylo zjištěno 114 nedostatků. Spočívaly v tom, že zaměstnavatelé nesplnili informační povinnost o nástupu cizích státních příslušníků ze zemí evropské unie do zaměstnání, případně o ukončení pracovněprávního vztahu vůči krajským pobočkám Úřadu práce ČR a že nevedli zákonem předepsanou evidenci zaměstnaných cizinců.

V ostatních oblastech jsme neobdrželi od krajských poboček Úřadu práce ČR žádné podněty ke kontrole. Naopak na základě výsledků kontrol bylo zasláno krajským pobočkám Úřadu práce 7 oznámení, které se týkaly zjištění, že zaměstnavatelé nesplnili povinný podíl zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Jiným úřadům nebyly informace o zjištěných z kontrol poskytovány.

Závěr

Působnost kontroly dodržování ustanovení zákona o zaměstnanosti přešla na OIP až v letošním roce, takže zatím nebyly prováděny následné kontroly a většina inspektorů neměla doposud žádné zkušenosti s těmito kontrolami a nemohla je získat ani od inspektorů s delší praxí (inspektoři PVP a BOZP). Zkušenosti z kontrol budou využity při kontrolách v následujících obdobích. Dále bude nutné se zaměřit ve větší míře na kontrolu oblastí, které byly v roce 2012 zanedbávány – nečekat pouze na podněty od úřadu práce a občanů, ale sami aktivně vyhledávat náměty na kontrolu.

Úkol 12.1.02 Mimořádné kontrolní akce zaměřené na oblast nelegální práce a pracovněprávních vztahů

Cíl úkolu

Od počátku roku 2012 provádí kontrolní činnost zaměřenou na odhalování a potírání nelegální práce Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce. Kontrola je prováděna v rámci projektu OP LZZ „Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR“. Kontrolu prováděli specializovaní inspektoři ve spolupráci v rámci SÚIP s dalšími odbory inspekce – odborem pracovních vztahů a podmínek a s odborem BOZP. Mimo systém SÚIP bylo při kontrolách spolupracováno s Policií ČR – Službou cizinecké policie, s Úřadem práce ČR a s Českou správou sociálního zabezpečení. Kontroly zaměřené na odhalování a potírání nelegálního zaměstnávání jsou prioritními kontrolami v oblasti zaměstnanosti. Na základě zkušeností z roku 2011 bylo pokračováno v provádění mimořádných kontrolních akcí zaměřených na ty oblasti podnikání (trhu práce), kde je reálný předpoklad nebo již existující signály výkonu nelegální práce a porušování pracovněprávních předpisů v oblastech, které jsou časté a společensky nepřijatelné, tj. zastřený výkon závislé práce, vznik, změna a skončení pracovního poměru, odměňování, pracovní doba, zneužívání dávkového systému, porušování předpisů v oblasti sociálního a zdravotního pojištění; zabývat se i zjištěním, zda se kontrolované osoby nadto nedopouštějí porušování předpisů i v oblasti BOZP. Zároveň působit preventivně a dosáhnout zkvalitnění právního vědomí kontrolovaných osob. Celkem bylo na území Oblastního inspektorátu pro Jihočeský kraj a Vysočinu provedeno 6 mimořádných kontrolních akcí. Při kontrolách bylo zkoumáno, zda pracující osoby vykonávají práci pro právnickou nebo fyzickou osobu na základě pracovněprávního vztahu, zda má pracující cizinec povolení k zaměstnání, pokud zákon jeho vydání vyžaduje, povolení k pobytu, zelenou nebo modrou kartu, pokud ji zákon vyžaduje a zda vykonává práci v souladu s vydaným povolením k zaměstnání, zelenou nebo modrou kartou, nebo na základě jiné smlouvy, forma pracovněprávního vztahu (existence písemné smlouvy nebo dohody), odměňování zaměřené především na poskytování minimální a zaručené mzdy, s tím související evidence pracovní doby.

Při plnění tohoto úkolu byly provedeny kontroly u 923 zaměstnavatelů, u 687 z nich byly zjištěny nedostatky (tj. u 74,43%). U některých zaměstnavatelů bylo zjištěno i více nedostatků, celkový počet zjištěných nedostatků byl 1413.

Inspektoři zařazení do projektu OP LZZ prováděli mimořádné kontroly v dále uvedených oblastech:

- Mimořádná kontrolní akce u provozovatelů lyžařských areálů na území ČR v době jarních prázdnin
- Mimořádná kontrolní akce u zaměstnavatelů poskytujících služby motoristům
- Mimořádná kontrolní akce zaměřená na zaměstnavatele provozující koupaliště, akvaparky a navazující služby
- Mimořádná kontrolní akce zaměřená na dálkovou kamionovou a dálkovou autobusovou dopravu
- Mimořádná kontrolní akce zaměřená na stavebnictví, se zaměřením na stavby prováděné ve veřejném zájmu (silnice, kanalizace, liniové stavby)
- Mimořádná koordinovaná kontrolní akce zaměřená na vánoční trhy

Ad. 1. Mimořádní kontrolní akce u provozovatelů lyžařských areálů na území ČR v době jarních prázdnin

Mimořádná kontrolní akce, která probíhala v měsíci březnu 2012, byla zaměřena na oblast činnosti, u které je předpoklad výkonu sezonních prací odpovídajících aktuálnímu ročnímu období. Zimní období a zejména období lyžařské sezony, která kulminuje v období jarních prázdnin, nutí provozovatele lyžařských vleků, lanovek, restauračních a ubytovacích zařízení v lyžařských střediscích a půjčoven sportovních potřeb zabezpečit poskytování svých služeb formou krátkodobého zaměstnání. Lze tedy předpokládat, že ne ve všech případech zde vykonávají fyzické osoby závislou práci v pracovněprávním vztahu.

V rámci této mimořádné kontrolní akce provedli inspektoři celkem **77 kontrol**. Kontroly byly prováděny za účasti všech kontrolních útvarů OIP. Kontroly byly zaměřeny na oblast výkonu nelegální práce včetně splnění povinnosti dle § 136 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, a dále oblasti vzniku, změn a skončení pracovního poměru a dohod konaných mimo pracovní poměr, pracovní doby, odměňování zaměstnanců a dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Nejčastěji zjištěnými nedostatky při těchto kontrolách byly v oblasti pracovněprávních vztahů:

- neinformování zaměstnanců o obsahu pracovního poměru,
- neposkytnutí příplatku za práci v sobotu a v neděli,
- nedostatky v evidenci pracovní doby,
- nedodržení nejnižší úrovně zaručené mzdy,

v oblasti zákona o zaměstnanosti:

- nesplnění povinnosti mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu a dokladů, které je zaměstnavatel povinen uchovávat podle §102 odst. 3 zákona o zaměstnanosti,
- umožnění výkonu, resp. výkon nelegální práce

v oblasti BOZP:

- neplnění povinností zaměstnavatele dle ust. §103 zákoníku práce,
- nesplnění požadavků kladených na pracoviště a pracovní prostředí dle ust. §4 nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí.

Ad. 2. Mimořádná kontrolní akce u zaměstnavatelů poskytujících služby motoristům

V měsíci dubnu proběhla mimořádná kontrolní akce, která byla zaměřena na oblast činnosti autoservisů a pneuservisů. U těchto činností byl předpoklad zvýšené poptávky po jejich službách a tedy i předpoklad zvýšené potřeby zaměstnavatelů v tomto oboru podnikání personálně zabezpečit vyšší objem poskytovaných služeb.

V rámci této mimořádné kontrolní akce provedli inspektoři celkem **265 kontrol**. Kontroly byly prováděny za účasti všech kontrolních útvarů OIP. Kontroly byly zaměřeny na oblast výkonu nelegální práce občany ČR a cizími státními příslušníky, na vybraná ustanovení pracovněprávních předpisů a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a na vybraná ustanovení předpisů v oblasti BOZP.

Nejčastěji zjištěnými nedostatky při těchto kontrolách v oblasti zákona o zaměstnanosti byly:

- nesplnění povinnosti mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu a dokladů, které je zaměstnavatel povinen uchovávat podle §102 odst. 3 zákona o zaměstnanosti
- umožnění výkonu, resp. výkon nelegální práce

v oblasti pracovněprávních vztahů:

- neinformování zaměstnanců o obsahu pracovního poměru
- nedodržení minimální a zaručené mzdy
- nevedení evidence pracovní doby
- nevyplácení příplatků za práci o sobotách a nedělích

v oblasti BOZP:

- nevyznačené prostory s nebezpečím pádu do pracovních jam
- neoznačené nosnosti zvedáků, chybějící nebo nečitelné označení ovládacích prvků zvedáků
- neoznačené nosnosti instalovaných regálů
- poškozené pohyblivé přívody elektrické energie

Ad. 3. Mimořádní kontrolní akce zaměřená na zaměstnavatele provozující koupaliště, akvaparky a navazující služby

Kontroly byly prováděny v průběhu měsíců červenec a srpen a byly zaměřeny na nelegální zaměstnávání občanů ČR a cizích státních příslušníků, vybraná ustanovení předpisů v oblasti BOZP a vybraná ustanovení zákoníku práce v oblasti pracovněprávních vztahů. Při většině kontrol bylo zjištěno, že značnou část drobných provozoven zaměřených na poskytování služeb v rekreačních oblastech provozují osoby samostatně výdělečně činné za spolupráce s manželkou nebo manželem bez zaměstnanců. Pokud měli nějaké zaměstnance, jednalo se téměř výhradně o krátkodobé pracovněprávní vztahy založené na dohodách o provedení práce nebo o pracovní činnosti. Inspektoři našeho inspektorátu provedli kontroly u **318 zaměstnavatelů**. V šesti případech bylo zjištěno podezření na výkon nelegální práce a v jednom případě na výkon zastřené závislé práce, tzv. „švarcsystém“.

Nejčastější zjištění:

- Nedodržování minimální a nejnižší úrovně zaručené mzdy
- Neposkytování příplatků za práci v sobotu a neděli
- Výkon závislé práce bez písemně uzavřené dohody o provedení práce
- Nevedení evidence odpracované pracovní doby
- Nesplnění informační povinnosti při zaměstnání cizinců ze zemí evropské unie

Ad. 4. Mimořádná kontrolní akce zaměřená na dálkovou kamionovou a dálkovou autobusovou dopravu

Tento typ kontroly nebyl dosud prováděn, a proto byla před spuštěním celorepublikové akce provedena pilotní kontrola, jejímž provedením byl pověřen náš oblastní inspektorát. Pilotní kontrola se konala v areálu Celního úřadu v Jihlavě za spolupráce příslušníků celní správy a pracovníky Centra služeb pro silniční dopravy. Po vyhodnocení výsledků z pilotní kontroly bylo přistoupeno ke spuštění celorepublikové kontrolní akce v určený zářijový den. Při všech kontrolách bylo šetřeno, zda řidiči vykonávají závislou práci na základě uzavřených pracovněprávních vztahů a dále bezpečnost práce se zřetelem na zajištění přepravovaného nákladu, vybavení vozidla pro nouzové opravy v silničním provozu a na dodržování

odpočinku řidičů. Náš inspektorát práce provedl kromě celostátně řízených kontrolních akcí ještě dvě kontrolní akce ve vlastní režii. Při všech kontrolách byla prověřena práce osádek **78 dopravních prostředků**, z toho bylo 9 autobusů a 69 nákladních automobilů. Ani v jednom případě nebyl prokázán výkon nelegální práce. Bylo zjištěno 6 nedostatků v oblasti bezpečnosti práce:

- V jednom případě nebyl přepravovaný náklad řádně zajištěn vhodným technickým zařízením proti samovolnému pohybu při přepravě
- Ve dvou případech nebyla vozidla vybavena dostatečným množstvím zakládacích klínů
- V jednom případě byl nesprávně vyznačen pracovní režim řidiče – z tachografových záznamů nebylo možno zjistit doby odpočinku řidiče
- V jednom případě bylo zjištěno, že k technologickým postupům při nakládce a vykládce vozidla je používáno kladivo s uštípnutou násadou a vyrážecí klíny s otřepy úderných ploch
- V jednom případě bylo zjištěno, že u vozidla se zdvihadlem není veden provozní deník tohoto zdvihadla

Za zjištěné nedostatky byla uložena jedna pokuta ve výši 20.000,- Kč a v pěti případech uložena opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

Ad. 5. Mimořádná kontrolní akce zaměřená na stavebnictví, se zaměřením na stavby prováděné ve veřejném zájmu (silnice, kanalizace, liniové stavby)

Stavebnictví tradičně patří mezi obory s nejvyšším výskytem využívání nelegální práce, a to jak občanů ČR, tak i občanů ze zemí mimo EU a zároveň mezi obory činnosti s nejvyšší četností pracovních úrazů a smrtelných pracovních úrazů. Tento stav odůvodňuje zařazovat mimořádné kontrolní akce zaměřené do oblasti stavebnictví do plánů kontrolní činnosti orgánů inspekce práce opakovaně. Jako užší zaměření mimořádné kontrolní akce pro 4. čtvrtletí roku byly vybrány stavby ve veřejném zájmu (například silnice a kanalizace, ale oblastní inspektoráty práce mohly zvolit i jiné komunální stavby).

Kontroly byly zaměřeny primárně na nelegální zaměstnávání občanů ČR a cizích státních příslušníků. V rámci této mimořádné kontrolní akce bylo provedeno v měsících říjen a listopad celkem **70 kontrol**.

Nejčastěji zjištěnými nedostatky při těchto kontrolách byly v oblasti pracovněprávních vztahů:

- neinformování zaměstnanců o obsahu pracovního poměru,
- nedodržení písemné formy dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a
- nedostatky v evidenci pracovní doby

v oblasti zákona o zaměstnanosti:

- nesplnění povinnosti mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu a dokladů, které je zaměstnavatel povinen uchovávat podle §102 odst. 3 zákona o zaměstnanosti,
- nesplnění informační povinnosti zaměstnavatele dle §87 zákona o zaměstnanosti a
- umožnění výkonu, resp. výkon nelegální práce

Ad. 6. Mimořádná koordinovaná kontrolní akce zaměřená na vánoční trhy

Vánoční trhy, jako typická krátkodobá sezónní aktivita podnikatelských subjektů, navíc provozovaná formou stánkového prodeje, naplňují všechny atributy činnosti, kterou provozovatelé prodejních míst potřebují nárazově zabezpečit krátkodobou, flexibilní a administrativně nenáročnou pracovní silou. Z těchto důvodů bylo možno očekávat zvýšené riziko výkonu nelegální práce, především z řad uchazečů o zaměstnání a studentů. Vzhledem k výsledkům z předchozí kontrolní činnosti a šetřených podniků v oblasti stánkového prodeje byla kontrola zaměřena i na část BOZP.

Kontrolní akce, která probíhala od 3. do 7. prosince 2012, byla zaměřena na nelegální zaměstnávání občanů ČR a cizích státních příslušníků, vybraná ustanovení zákoníku práce v oblasti pracovněprávních vztahů a vybraná ustanovení předpisů v oblasti BOZP a technických zařízení. Kontroly prováděli především inspektoři útvaru kontroly nelegálního zaměstnávání, v několika případech byl kontrolu účasten inspektor útvaru BOZP.

Oblastní inspektorát práce provedl ve stanoveném termínu **63 kontrol** subjektů, provozujících svou činnost na vánočních trzích a obdobných akcích. V rámci provádění této kontrolní akce bylo zjištěno několik případů, kdy na základě dohody o provedení práce konali práci zaměstnanci, kteří zároveň byli vedeni na úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání. V těchto případech byla využita spolupráce s ÚP ČR.

Nejčastěji zjištěnými nedostatky při těchto kontrolách byly v oblasti pracovních vztahů a podmínek:

- nedostatky v náležitostech dohody o provedení práce,

v oblasti zákona o zaměstnanosti:

- nesplnění povinnosti mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu a dokladů, které je zaměstnavatel povinen uchovávat podle §102 odst. 3 zákona o zaměstnanosti
- nesplnění informační povinnosti,

v oblasti BOZP:

- nedostatky v revizích elektrických a plynových zařízení a
- závady v elektrické instalaci.

Úkol 12.1.03 Kontrola nelegálního zaměstnávání občanů ČR a cizinců

Cílem těchto kontrol bylo v rámci realizace projektu zavést nové postupy do provádění komplexních kontrol směřující k potírání nelegálního zaměstnávání, kontroly zaměstnavatelů realizovat v krátkém časovém úseku, zavedením komplexnějších postupů do kontrol nelegální práce docílit jejich vyšší efektivity, snížení administrativní zátěže zaměstnavatelů a zefektivnění komunikace s institucemi v rámci resortu i mimo resort MPSV. Poskytováním poradenství v rámci kontroly, informováním zaměstnavatelů i zaměstnanců rozšiřovat jejich právní vědomí v pracovněprávní oblasti. Ve svém důsledku tak napomoci ke snížení daňových úniků a ke vzrůstu počtu pracovních míst na otevřeném trhu, respektive omezit vykořisťování zahraničních občanů, zejména ze zemí mimo EU. Zlepšit vymahatelnost práva zejména ve vztahu k nelegální práci a preventivně působit na trhu práce.

Oblastní inspektoráty práce v roce 2012 prováděly kontroly zaměstnavatelů, u nichž bylo podezření na možnost nelegální práce, kdy část těchto byly provedeny společně s ČSSZ a dalšími orgány (ÚP ČR, Policie ČR, Celní správa, zdravotní pojišťovny, živnostenské úřady, finanční úřady, ČOI, orgány ochrany zdraví). Při výběru konkrétních subjektů pro kontrolu OIP vycházel ze všech dostupných informací (z poradenství, z kontrolní činnosti IP, z podnětů a informací od jiných institucí). Při provádění kontrol navázaly inspektoráty práce na zkušenosti z provedených koordinovaných kontrol v roce 2011, které se vykonávaly především ve spolupráci s ÚP ČR a ČSSZ. Při realizaci kontrol byl využit potenciál a zkušenosti inspektorů z řad kontrolorů ÚP ČR, kteří jsou od 1. 1. 2012 zaměstnanci Státního úřadu inspekce práce. V případě zjištění nelegální práce OIP o této skutečnosti informoval další kontrolní orgány (pokud nebyly účastní kontroly), např. ÚP ČR, živnostenské úřady, finanční úřady, ČSSZ, cizineckou policií apod.

Kontroly prováděné v rámci tohoto úkolu byly zaměřeny zejména na tyto oblasti:

- zda občan vykonává práci pro právnickou nebo fyzickou osobu na základě pracovního vztahu a zda ji cizinec vykonává v souladu s vydaným povolením k zaměstnání, zelenou nebo modrou kartou, nebo na základě jiné smlouvy,
- zda má cizinec povolení k zaměstnání, pokud zákon jeho vydání vyžaduje, povolení k pobytu, zelenou nebo modrou kartu, pokud ji zákon vyžaduje,
- vznik pracovního vztahu,
- pracovní doba a doba odpočinku,
- odměňování,
- prevence rizik a poskytování OOPP,
- školení a příprava k výkonu práce (BOZP), technický stav provozovaných strojů a technických zařízení.

V souladu se zadáním úkolu provedli inspektoři OIP pro Jihočeský kraj a Vysočinu celkem **3717 kontrol**. U 1426 kontrolovaných subjektů bylo zjištěno porušení předpisů. Nejčastěji bylo zjištěno porušení zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce a zákona č. 435/2004 Sb., zákona o zaměstnanosti.

Nejvíce porušení zákoníku práce bylo zjištěno v oblasti vzniku, změny a skončení pracovního poměru a dále v oblasti odměňování zaměstnanců a v oblasti pracovní doby.

V oblasti vzniku, změny a skončení pracovního poměru bylo nejčastěji zjištěno porušení §37, zákoníku práce – kdy zaměstnanci nebyli zaměstnavatelem v plném rozsahu informováni o právech a povinnostech vyplývajících z pracovního poměru. Druhým nejčastěji se

vyskytujícím porušením je absence písemné formy při vzniku, změnách a ukončení pracovního poměru a to včetně změn výše sjednaných mezd, změn druhu práce, změn místa výkonu práce, změn mzdového zařazení.

V oblasti odměňování zaměstnanců bylo nejčastěji zjišťováno porušení v oblasti minimální mzdy, minimální zaručené mzdy a vyplácení příplatků ke mzdě. Zaměstnavatelé často znají hranici minimální mzdy, nikoli hranice nejnižších úrovní zaručených mezd. Problémy bývají zejména v nesprávném zařazení zaměstnanců do odpovídajících skupin prací. Zjištěna byla také neznalost zaměstnavatelů o povinnosti vyplácet příplatky ke mzdě, zejména příplatky za práci v noci, za sobotu a neděli a příplatky za práci přesčas.

V oblasti pracovní doby bylo nejčastěji zjištěno porušení §96, zákoníku práce, kdy evidence pracovní doby nebyla vůbec nebo řádným způsobem.

Ze zákona o zaměstnanosti docházelo nejčastěji k porušení § 136, který ukládá zaměstnavatelům povinnost mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu. Dále docházelo k porušení § 5 písm.e) bod 1.– výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah (nelegální práce občanů ČR). Při kontrolách se inspektoři setkávali také s cizinci vykonávajícími závislou práci, kteří sice měli vydána platná povolení k zaměstnání, ovšem na jiné místo výkonu práce než byli zjištěni při kontrole. Tato skutečnost je v protokolech hodnocena jako výkon nelegální práce dle § 5 písm. e) bod 2. zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. V neposlední řadě bylo při prováděných kontrolách zjišťováno nesplnění oznamovací povinnosti dle § 87 zákona o zaměstnanosti.

Za rok 2012 bylo v Jihočeském kraji a Vysočině zjištěno 250 případů nelegálního zaměstnávání. Z toho se ve 153 případech jednalo o občany ČR, 93 bylo cizinců mimo EU a 4 byli občané EU.

Za oblast nelegálního zaměstnávání bylo navrženo celkem 122 pokut v celkové výši 36 025 000,- Kč

3.2. Výsledky kontrolní činnosti podle schváleného ročního programu kontrolních akcí v oblasti pracovních vztahů a podmínek (PVP)

V oblasti kontroly dodržování povinností plynoucích z pracovněprávních předpisů byly v roce 2012 inspektory PVP samostatně plněny úkolů při kontrolách zaměstnávání zaměstnanců agenturami práce, včetně kontrol u uživatelů a kontroly na základě přijatých podnětů na porušování pracovněprávních předpisů, předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a v oblasti zaměstnanosti. Inspektoři PVP se dále podíleli na plnění kontrolní činnosti ve spolupráci s inspektory nově zřízeného útvaru KNZ. Zapojili se tak v průběhu celého roku do plánovaných i mimořádných kontrolních akcí na úseku nelegálního zaměstnávání.

Úkol 12.1.10 Kontrola dodržování pracovněprávních předpisů agenturami práce

Cíl úkolu:

Kontrolní činností zvyšovat tlak na zaměstnavatele (agentury práce) a jejich uživatele, aby dodržovali pracovněprávní předpisy, a tím dosáhnout zlepšení stavu na úseku agenturního zaměstnávání, zaměstnávání cizích státních příslušníků a vysílaných pracovníků. Zamezit nerovnému přístupu k nerovnému postavení kmenových zaměstnanců uživatele a agenturních zaměstnanců. Zajistit plnění povinností agenturám práce zákonem o zaměstnanosti.

Při kontrole se inspektoři zaměřili především na vznik, změny a skončení pracovního poměru, pracovní dobu, dobu odpočinku, práce přesčas, odměňování, poskytování náhrad, cestovní náhrady, podmínky přidělení zaměstnance k výkonu práce u uživatele, rovné zacházení se zaměstnanci agentury práce a uživatele.

Souběžně s kontroly u agentur práce byly prováděny kontroly u uživatelů. Při výběru subjektů ke kontrole bylo čerpáno z podnětů občanů, úřadů práce, informací z médií, webu MPSV a dalších zdrojů informací. V rámci inspektorátu jsou stále tytéž agentury práce kontrolovány téměř každoročně. Řada agentur, s ohledem na vyšší náročnost poskytovaných služeb a na nové ustanovení § 43a ZP ukončila činnost. Proto navrhuje počet plánovaných kontrol agentur práce přiměřeně snížit. V případě podnětu na místně příslušnou agenturu práce, popř. uživatele navrhuje zvážit vyšší důraz na provedení kontroly i u druhého subjektu. Dále by bylo vhodné stanovit závazný postup a podmínky pro případy, kdy se jeden ze subjektů vztahu agentura - uživatel nachází mimo místní příslušnost působnosti kontrolního orgánu a ten je přesvědčen o vhodnosti/nutnosti provedení kontroly. Z nových, ještě nekontrolovaných agentur práce byla vybrána firma Centrum uznávání celoživotního učení Jihočeského kraje, o.p.s., Sezimovo Ústí. Náhodně, při mimořádné silniční kontrolní akci, byla zachycena místně příslušná firma KENDAL & PALMER s.r.o., poskytující řidiče velkým dopravcům. Kontrolou bylo zjištěno, že subjektu skončila platnost povolení k agenturnímu zaměstnávání dne 3.10.2011, přičemž pracovní smlouvy s kontrolovanými řidiči byly uzavřeny až v průběhu roku 2012. Případ dosud není zapsán v systému, neboť jednatelem firmy je cizí státní příslušník, jehož se nepodařilo dosáhnout a seznámit ho s výsledky kontroly.

Neprovedení kontroly u uživatele vycházelo ze zjištěných skutečností, např. agentura už zaměstnance uživatelům nepřiděluje nebo se stížnost zaměstnance týkala výhradně postupu agentury (nevyplácení náhrady při PN, krácení dovolené apod.). Z vyjádření inspektorů, kteří prováděli plánované kontroly agentur práce, vyplývá nezbytnost provádění kontrol u uživatelů – zejména k porovnání srovnatelných podmínek v oblastech odměňování a

bezpečnosti práce (OOPP). Potřebu přizvání kolegů z odborů KNZ a BOZP ke kontrole doporučujeme ponechat na zvážení kontrolu provádějícího inspektora.

S dostupností kontrolovaných osob a jejich ochotou při kontrole spolupracovat problémy nebyly. V jednom případě byl inspektor nucen projednat protokol v Liberci, neboť si kontrolovaná osoba s místně příslušnou provozovnou zlomila ruku a nemohla řídit vozidlo.

Ve většině případů opakovaných kontrol agentur i uživatelů konstatují inspektoři postupné zlepšování situace. U větších agentur jsou zjišťovaná porušení předpisů spíše administrativního charakteru. Velké agentury také po minulých kontrolách OIP dodržují srovnatelné podmínky. Při rozhovoru si zástupci velkých agentur stěžovali na nerovný konkurenční boj menších agentur, které nedodržují srovnatelné podmínky a nabízejí své služby za nižší ceny. Přesto však je, podle jejich vyjádření, vidět změnu v chování uživatelů, kdy po kontrolách OIP a pokutování AP, uživatel hledal jinou, solidní AP, aby se vyhnul dalším problémům spojeným s našimi kontrolami.

Dalším letošním poznatkem je vyšší míra odporu kontrolovaných osob vůči kontrolnímu zjištění a uděleným pokutám.

Přijatá opatření:

Závěry z kontrolního zjištění z kontrol budou v příštím roce využity pro sestavení plánu kontrolní činnosti orgánů inspekce práce a k případnému provedení následných kontrol dodržování pracovněprávních předpisů zaměřených především na zaměstnavatele se zjištěnými závažnými nedostatky nebo vyšším stupněm četnosti výskytu nedostatků.

Úkol 12.1.66 Provádění kontrol na základě podnětů na porušování pracovněprávních předpisů a předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Cíl úkolu:

Prošetřit všechny přijaté podněty ke kontrole, a tím pozitivně působit na dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatele. Kontrolní činností aktivně působit na zaměstnavatele tak, aby byly odstraněny kontrolou zjištěné nedostatky. Dalším úkolem je zvýšit právní vědomí zaměstnavatelů v oblasti pracovněprávních vztahů, bezpečnosti práce a oblasti zaměstnanosti.

Při šetření podnětů se inspektoři zaměřili:

v oblasti pracovních vztahů a podmínek na skutečnosti, které jsou obsahem podnětu, týkající se např. vzniku, změny a skončení pracovního poměru, pracovní doby a odměňování, případně rovného zacházení a zákazu diskriminace v pracovněprávních vztazích,

v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na skutečnosti, týkající se porušení předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na pracovištích, dále na kontrolu zajištění bezpečného provozu technických zařízení, vybavení zaměstnanců osobními ochrannými pracovními prostředky a kontrolu příčin a okolností pracovních úrazů,

v oblasti zaměstnanosti na skutečnosti, týkající se skutečností obsažených v podnětu, např. oblasti nelegální práce občanů ČR, cizinců, zákazu diskriminace a práva na rovné zacházení při uplatňování práva na zaměstnání, příp. jiné spadající pod působnost zákona o zaměstnanosti.

Z následujícího přehledu počtu přijatých podnětů je v roce 2012 patrný výrazný růst:

Rok 2008	409 podnětů
Rok 2009	472 podnětů
Rok 2010	483 podnětů
Rok 2011	477 podnětů
Rok 2012	839 podnětů

Důvodem bude zřejmě stále přetrvávající finanční krize ve společnosti, situace na trhu práce a stále rostoucí požadavky zaměstnavatelů na zaměstnance. Taky rozšíření kompetencí orgánů inspekce práce o kontroly na úseku zaměstnanosti.

S ohledem na ekonomickou činnost nejvíce podnětů bylo v odvětví velkoobchod a maloobchod, stavebnictví + doprava, pohostinství a ubytování, zemědělství a lesnictví. U podaných podnětů převládala oblast odměňování (nevyplacená mzda, příplatky, tarify, srážky ze mzdy), pracovní poměr, dohody (ZL, odstupné, nestanovení mzdy, ukončení pracovního poměru), náhrady (cestovní náhrady, stravné), pracovní doba (stanovené přestávky, evidence odpracované doby). V oblasti BOZP převládá u podaných podnětů porušování BOZP na staveništích a práce ve výškách, porušování předpisů BOZP u ostatních zaměstnavatelů včetně OOPP, činnost revizních techniků bez oprávnění, provádění revizí VZT, pracovní úrazy a jejich uznávání zaměstnavatelem.

Z celkového počtu podnětů nebylo šetřeno 26 podnětů (nepotvrzené podání 5, neúplné podání 2, neshledán důvod 10, nelze šetřit 5, založeno 2, případně objekt nenalezen 2), podnětů vyřízeno jinak bylo 168 (telefonicky 2, dopisem 104, jinou kontrolou 12, případně postoupeno 50).

Z šetřených podnětů v roce 2012 je 1/3 oprávněných, 1/3 částečně oprávněných a 1/3 neoprávněných. Zastoupení podnětu z hlediska jejich oprávněnosti je rovnoměrné.

Ve srovnání s předcházejícím obdobím se zvýšil počet neprokázaných podání. Přičítáme to tomu, že přibyly podněty na nelegální zaměstnávání a tyto jsou zpravidla hůře prokazatelné.

Ve srovnání s předchozími roky lze taky vysledovat trend v širším rozsahu obsahu podnětu a tím i zvyšování náročnosti prováděných kontrol inspektory na základě podnětů. Podněty jsou nejen obsáhlejší, a stále více zasahují i do oblastí, které nejsou v kompetenci OIP, SÚIP.

S ohledem na vývoj počtu podaných podnětů a s ohledem na současnou ekonomickou situaci lze předpokládat narůstající počet podaných podnětů, větší náročnost na práci inspektorů při šetření podnětů a na kvalitu jejich práce.

Hlavní problémy při šetření podnětů:

V mnoha případech v obsahu podání je nekonkrétní popis podstaty podnětu stěžovatelem. Teprve po kontaktování inspektora s podavatelem podnětu telefonicky nebo osobně dochází k upřesnění obsahu podání.

Dostupnost jednotlivých subjektů kontrolovaných osob pro potřebu kontroly bývá často komplikovaná s ohledem na umístění provozovny, sídla kontrolované osoby a tím jsou zákonitě kladeny vyšší dopravní a časové nároky na vlastní výkon kontrolní činnosti.

Komplikované sjednávání termínů kontroly ze strany zaměstnavatelů, problémem z hlediska doby šetření podnětů jsou průtahy v předávání podkladů ze strany kontrolovaného subjektu.

V ojedinělých případech byla zaznamenána nesouhlasná reakce na vyrozumění o výsledku šetření na základě podnětu, telefonicky stěžovatelé požadovali šetření provést opětovně, toto bylo ze strany OIP zpravidla po prozkoumání šetření zamítnuto s odkazem na možnost dalšího uplatnění svých požadavků soudní cestou.

Problém je často po skončení kontroly nespokojenost podavatelů podnětů s výsledkem šetření podnětu a zasílanou zprávou podavateli podnětu. Nespokojenost podavatele podnětu s podanou zprávou v několika případech hraničí s hrubým, verbálním napadáním po telefonu. Často je vynucováno změnit výsledek a závěr kontroly s ohledem na to, že to podavatel podnětu potřebuje pro podání případné žaloby a pro soud, včetně dokladů.

Při komunikaci se stěžovatelem jsou ze strany podavatele podnětu zpochybňovány listinné doklady předložené kontrolovanou osobou. Často zazní tvrzení „Já nic nepodepsal, není to určitě můj podpis“, „žádnou zálohu na dietu (dohodu o srážkách) jsem nepodepsal a ani nepřevzal“ apod.

Stěžování si podavatelů ne nečinnost inspektorátu už za několik málo týdnů po podání podnětu.

V případech, kdy se jedná o „tvrzení zaměstnance v rozporu s tvrzením zaměstnavatele“ a nelze určit oprávněnost podnětu při jeho šetření jsou reakce podatelů podnětů na výsledek kontroly v některých případech agresivní.

Nespokojenost podavatelů podnětů v případech, kdy výsledek kontroly neodpovídá jejich přání, představám a zpravidla si dál stěžují na postup provedení kontroly inspektorem na SÚIP, případně na MPSV. Souvisí to i s tím, že podavatelé podnětů mají zpravidla i zkrácené informace o kompetencích inspektorátů a SÚIP především v tom směru, že můžeme kontrolované osobě nařídit vyplacení nárokovaných mezd, případně náhrad (diet).

Na úseku pracovní doby je při kontrole například zjištěno, že evidence odpracované doby je vedena jen měsíčně, po provedení výplat skartována, dále nevedení evidence odpracované doby u kamionové dopravy a prokazování práce v noční době, o sobotách a nedělích, svátcích s ohledem na její prokazování. Není stanovena povinnost ji archivovat, s výjimkou silniční dopravy.

U dohod mimo pracovní poměr bylo problémem s ohledem na skutečně odpracovanou dobu prokazování výše odměny podle odpracovaných hodin, které nebyly evidovány.

Problémem u opakovaných kontrol na základě podnětů je nespolupráce kontrolované osoby s inspektory při kontrole. Častá argumentace kontrolované osoby je, že se jedná o šikanu ze strany inspektorů.

Při šetření podnětů zaznamenán problém se zmocněnou osobou. Kontrolovaná osoba má zmocněnou osobu a odkazuje inspektora na to, aby komunikoval pouze s ní. Zmocněná osoba ale neposkytuje součinnost - komunikace je jen přes poštu s úložními dohami, případně následně neschopenka a vytváření umělých překážek pro provedení kontroly.

Problematické podnikající fyzické osoby mívají trvalé bydliště na obecním úřadě, nepřebírají poštu odeslanou datovými zprávami ani klasickou poštou. Fiktivní sídla právnických osob, na nichž nelze nikoho nalézt. Převody jednatelů společností na jiné osoby apod.

V některých případech tak nebyly kontroly vůbec zahájeny z důvodu např. nenalezení zaměstnavatele na uvedené adrese, zaměstnavatel na uvedené adrese se nezdržoval a ani nebyla zjištěna jiná adresa ve spolupráci s živnostenskými úřady. V několika případech jsme

byli svědky, že po zahájení kontroly nebylo možné kontrolu dokončit z důvodu, že kontrolovaná osoba se odstěhovala neznámo kam.

S ohledem na věcný požadavek vždy dokončit kontrolu protokolem o kontrole a dále šetření všech podnětů se jeví jako nutné dořešit, jak dál v systému SÚIP s takovými podněty postupovat

Podněty jsou zpravidla v oblasti PVP výlučně o vedení sporu mezi zaměstnancem se zaměstnavatelem o skutečné nebo domnělé finanční nároky prostřednictvím orgánu státní správy mimo příslušné justiční orgány. Vlastní podnět je bez placení poplatků za řešení podnětu a starostí o zajištění důkazů k prokázání neplnění povinností zaměstnavatele. Zčásti podání v některých případech slouží také jako nástroj jisté vendety při skončení pracovněprávního vztahu.

Stává se často, že podavatel podnětu, zpravidla bývalý zaměstnanec po ukončení pracovního poměru zašle podnět na více správních orgánů a v důsledku toho je provedeno větší množství kontrol od různých správních orgánů v krátkém časovém úseku u jednoho zaměstnavatele.

Proto došlo i v několika případech k tomu, že bylo jednání statutárního zástupce, popřípadě podnikající fyzické osoby arogantní a naše kontrola byla jednoznačně brána kontrolovanou osobou jako její šikana ze strany kontrolních orgánů.

Dále byly zaznamenány ojedinělé případy, kdy kontrolovaná osoba tvrdila, že je přímo konkrétně ze strany našeho OIP šikanována. Kontrolou databáze ISIPu a RESu ale bylo zjištěno, že se tvrzení kontrolované osoby nezakládá na pravdivých informacích a tyto přesné informace jako věcné argumenty byly kontrolované osobě v průběhu kontroly, případně po kontrole sděleny.

S ohledem na koordinované kontroly je zřejmé větší pracovní vytížení a časová náročnost práce inspektorů při šetření podnětů a z tohoto pohledu i větší psychická zátěž.

Narůstající počet podnětů adresovaných přímo či nepřímo na systém inspekce práce a jejich poměrná obsahová složitost řešení problematiky.

Lze vysledovat nárůst počtu podnětů na firmy v konkurzu, na zaniklé a ukončené firmy. Objevily se případy podaných podnětů od jednoho podavatele podnětu 2x, a to 1. Podnět na původní firmu v konkursu a 2. podnět na nástupnickou organizaci. Tyto kontroly jsou z tohoto důvodu komplikovanější.

S ohledem na předpokládaný vývoj v množství podaných podnětů, jejich vyšší náročnosti a s ohledem na to, že chybí vzájemná výměna zkušeností mezi guaranty, bylo by vhodné iniciovat za strany vedení SÚIP předávání zkušeností z šetření podnětů na školení garantů za podněty s cílem i sjednocení postupů s ohledem na kladené požadavky při šetření podnětů (podněty s ohledem na plán činnosti na rok 2013 budou stěžejní oblastí především pro odbory PVP).

Z pohledu ukládání pokut kontrolovaným osobám na základě podaných podnětů bylo přihlédnuto ke zjištění skutečného stavu, zda podnět byl oprávněný a prokázání správního deliktu při kontrole. Hlavním cílem pokut je především sjednat nápravu závadného stavu, pokud se jeví uložení opatření na odstranění nedostatku jako nedostatečně účinné. Nejčastější uložené pokuty byly za nedostatky v odměňování zaměstnanců, v oblasti náhrad a pracovní doby. Celkem byly inspektory navrženy pokuty ve výši 3.038.000,- Kč.

Přijatá opatření:

Jedná se o úkol, který sice pokračuje i v roce 2013, avšak s ohledem na různorodost jednotlivých podniků nelze jednoznačně stanovit obory činnosti, kde by měla být následná kontrola provedena přednostně. Následné kontroly budou prováděné u těch zaměstnavatelů, u kterých se podněty na nedodržování pracovněprávních předpisů opakují a u těch, kde se podněty týkají většího počtu zaměstnanců.

3.3. Výsledky kontrolní činnosti podle schváleného ročního programu kontrolních akcí v oblasti BOZP a VTZ.

Úkol 12.1.31 Bezpečnost práce ve stavebnictví

Kontrola dodržování povinností vyplývajících z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništích se zaměřením na bezpečný způsob provádění práce, působit na celkové snižování počtu pracovních úrazů na staveništích.

Celkem bylo v rámci úkolu provedeno 81 kontrol, z toho 62 u právnických osob a 18 u podnikajících fyzických osob, přičemž některé byly kontrolovány více než jednou, vzhledem ke způsobu provádění kontrol staveb plánovaným výběrem (např. z databáze „oznámení prací“) nebo namátkově a náhodně (nalezení neohlášené stavby při vykonávání kontrolní činnosti).

V rámci provádění kontrolní činnosti při plnění úkolu lze konstatovat, že ve stavebnictví stále přetrvává mezi zhotoviteli trend, že na BOZP se ušetří, jak času, tak finančních prostředků, a to nejdříve a nejvíce. Bez rozdílu zda se jedná o právnickou osobu nebo podnikající fyzickou osobu.

Jedním z nejčastějších a opakujících se porušení, je nezajištění staveniště proti vstupu neoprávněných fyzických osob, jejich neoplocení a nevyznačení hranic, a to především u staveb menšího rozsahu a především v zastavěných územích, jako jsou zatím stále nejvíce realizované revitalizace a opravy panelových domů a bytových domů vůbec. V rámci úkolu bylo shledáno porušení v 66 % z počtu 33 provedených kontrol.

Práce prováděné na pracovištích nacházejících se ve výšce nad 1,5 m nad okolní úroveň, zajištění ohroženého prostoru pod těmito pracovišti, technické zajištění proti pádu osob z výšky, kontroly používání prostředků osobního zajištění proti pádu z výšky a práce a činnosti s využitím dočasné stavební konstrukce – lešení, jsou, z hlediska provedených kontrol v rámci úkolu v letošním roce, dalším velkým zdrojem nejčastěji zjištěných porušení z hlediska BOZP. Opět se v mnoha případech jedná o staveniště, která souvisejí s revitalizacemi a opravami objektů bytové výstavby.

Používání nekompletních lešení (např. neosazené podlahové zářázky, chybějící prvky zábradlí) a chybějící zajištění ohroženého prostoru nad vstupy do domů, pro možnost bezpečného průchodu obyvatel a uživatelů opravovaných domů, pohyb pracovníků a provádění prací a činností u volných nezajištěných okrajů pracovišť ve výšce (vodorovné střechy-montáž, provádění izolací, klempířských prací, stropy-betonáž či montáž, zdění obvodových stěn), používání nedokončených a písemně nepřevzatých lešení, provedení zábradlí z nedostatečně pevných a únosných prvků, neprovedení technického zajištění proti pádu – zábradlí z vnitřní strany lešení (u líce objektu) při nutnosti provedení odsazení lešení od fasády větším než 25 cm, nedoplněné a nezakryté podlahy lešení okolo lichoběžníkových lodžii nebo balkonů, práce na sedlových střešních konstrukcích bez použití osobního nebo kolektivního zajištění proti pádu osob – to jsou nejčastější zjištěné nedostatky. V rámci úkolu bylo shledáno porušení v 50 % z počtu 167 provedených kontrol.

Z hlediska kontroly plnění povinností zaměstnavatelů ohledně zajištění školení o právních a ostatních o zajištění BOZP, jsou porušení zjišťována především už jen u podnikajících fyzických osob, které zaměstnávají zaměstnance a to v počtu 5 – 10 osob, převážně se jedná o neprovedené vstupní proškolení z BOZP a seznámení s riziky na staveništi. V rámci úkolu bylo shledáno porušení v 10 % z počtu 67 provedených kontrol. O něco více bylo zjištěno

porušení z hlediska obsahu a stanovení četnosti školení BOZP. Nedostatky se týkaly především neprováděním aktualizací předpisů (i když zcela sporadicky, ale objevuje se v osnovách vyhl. 324/1990 Sb.) a dlouhodobě stanovených termínů pro opakovaná školení BOZP, bez reagování na změny a aktualizace předpisů. Dále pak při stanovení obsahu školení, kdy tento je ponechán na samotném školiteli. Tím pak např. u velké organizace obsah školení v jednom kraji (např. na konkrétní typ jeřábu) je jiný, než v jiném kraji. V rámci úkolu bylo shledáno porušení v 15 % z počtu 60 provedených kontrol.

Přetrvávající závadou v rámci kontrol HÚ 12.1.31 – BOZP ve stavebnictví je, že zaměstnavatelé nekontrolují používání OOPP svými zaměstnanci, které těmito prostředky řádně vybavili. V převážné míře se jedná o používání ochranných pracovních přileb a OOPP pro bezpečné zachycení pádu při práci ve výškách, v několika případech o používání ochranných pracovních brýlí při dělení materiálu, ať již kovového nebo zdících a jiných stavebních materiálů. Pouze ojediněle se tam vyskytl případ týkající se používání přidělené pracovní obuvi. Faktem je, že tato závada se vyskytuje i u větších firem, s počtem zaměstnanců nad 50 a 100 osob. Vedoucí pracovníci nebo zástupci zaměstnavatelů vždy tvrdí, že tyto kontroly provádějí, ale jejich provedení nejsou schopni doložit nebo prokázat. Problém je i ve zpracování seznamů pro poskytování OOPP, které nerespektují ustanovení zákona a nerozlišují OOPP dle odst. 1 a 2. V případě práce ve výškách není důsledně vyžadováno plnění povinnosti používat ochranné prostředky kolektivního jištění. V rámci úkolu bylo shledáno porušení v 31 % z počtu 64 provedených kontrol.

Setrvávající stav je i z hlediska kontrol při provádění zemních prací - zajištění výkopů a jejich stěn, vypracování pracovních postupů a jejich dodržování, kdy byly ve dvou případech prováděny práce ve výkopu o hloubce větší než 2,5 m bez zajištění osob proti zavalení a v jednom případě byly prováděny práce bez seznámení pracovníků s pracovním postupem a bez uvedení nutnosti pažení. V rámci úkolu bylo shledáno porušení v 45 % z počtu 11 provedených kontrol.

Pozitivní zjištění oproti loňskému roku je u kontrol pohyblivých dočasných staveništních rozvodů el. energie a staveništních rozvaděčů, kde bylo porušení z hlediska nevyvěšení, přejíždění, používání mechanicky poškozených kabelových přívodů a používání staveništních rozvaděčů nerevidovaných nebo poškozených, podstatně méně. Ojediněle se vyskytl případ, kdy byl zjištěn staveništní rozvod el. energie bez revizní prohlídky, pod napětím, ale v době kontroly do něho nebylo zapojeno žádné zařízení ani el. ruční nářadí. V rámci úkolu bylo shledáno porušení v 13 % z počtu 30 provedených kontrol. Rovněž u kontrol o poučení zaměstnanců a pracovníků stavby o umístění hl. vypínače el. a o nebezpečích, hrozících při používání prozatímních el. zařízení došlo ke zjevnému zlepšení. Je však třeba podotknout, že tato povinnost na stavbách s určeným koordinátorem nemůže být vytýkána zhotoviteli. Porušení bylo zjištěno ve dvou případech ze 30-ti kontrolovaných, což je cca 7%.

I v letošním roce potvrzují výsledky z kontrolní činnosti, že na stavbách a staveništích je BOZP spíše „druhořadá“ záležitost. Celkově lze BOZP ve stavebnictví, z hlediska OIP 05, hodnotit „dobře“, vzhledem k tomu, že z počtu 13 SPÚ nebyl ani jeden v přímé souvislosti se stavbou nebo stavenišťem, v porovnání s loňským rokem, kdy na staveništích zemřelo 6 osob.

Úroveň kontroly a řízení BOZP na staveništích je přímo závislá na zkušenostech a odborné úrovni vedoucích pracovníků. Vzhledem k tomu, že jejich průměrná věková hranice se snižuje a hektičnost a rychlost realizace staveb se zvyšuje, a to vzhledem i ke konkurenceschopnosti

jednotlivých zhotovitelů a s přihlédnutím k jejich počtu, by letošní výsledek z kontrolní činnosti na stavbách a staveništích, měl být tím „lepší“, oproti předchozím letům.

Úkol 12.1.32 Bezpečnost práce při provozu kamionové nákladní přepravy

Cílem úkolu bylo ověřit, jak se změnila situace v BOZP oproti roku, kdy byla kontrola stejného zaměření.

V rámci plnění úkolu bylo provedeno celkem 32 kontrol.

Při provádění kontrol bylo zjištěno, že nadále přetrvávají nedostatky v oblasti zdravotní způsobilosti řidičů. Nejčastějším jevem je, že zaměstnavatel není schopen předložit lékařské posudky řidičů s tím, že řidiči musí mít tyto posudky s sebou ve vozidle pro případ silniční kontroly. Dopravci tvrdí, že je to nutné zejména na Slovensku a v Maďarsku a pokud nejsou schopni tento posudek ukázat, probíhá u řidiče ostřejší kontrola dalších a dalších plnění povinností týkajících se provozu a technického stavu vozidla. Tento stav v oblasti lékařských posudků trvá zejména u dosud nekontrolovaných subjektů, avšak zlepšil se hlavně u subjektů, kde již byla kontrola OIP v minulosti provedena. Dále jsou poměrně časté nedostatky v nepotvrzení psychologického vyšetření řidičů u vozidel s max. přípustnou hmotností nad 7500 kg v posudku s odůvodněním, že lékař by přece posudek nevystavil a nepotvrdil způsobilost řidiče, kdy nebylo psychologické vyšetření v pořádku. Co se týče používání platných posudků podle vyhl. č. 72/2011 Sb., až úplné výjimky nebyly zjištěny nedostatky.

Dalšími opakovaně zjištěnými nedostatky (avšak méně než u zdravotní způsobilosti) je absence školení BOZP s odůvodněním, že úplně všechno se řidiči dozvědí při školení profesní způsobilosti řidičů v autoškole a není důvod, proč by měli být řidiči ještě dále z něčeho školeni.

Rizika pracovních činností v dopravě jsou velmi často zpracována již v rámci vyhotovení místního provozního bezpečnostního předpisu (MPBP) a jsou jeho součástí a málokdy jsou zpracována zvlášť. Někdy se stává, že subjekty mají zpracován MPBP pouze na oblast organizace provozu dopravy, avšak v předpisu chybí řešení bezpečných pracovních postupů nebo zásady bezpečné práce při obsluze, údržbě, kontrole nebo odstraňování poruch vozidel. Subjekty se často hájí tím, že vozidla neopravují, protože to nikdo z řidičů neumí a opravy mají zajištěny dodavatelsky. Avšak zapomínají, že minimální údržbu řidiči přece jen provádí a při zjišťování poruchy vozidla se pohybují pod vozidlem, na vozidle apod. Zaměstnavatelé zapomínají, že je řidičům uloženo přímo v § 5 odst. 1 písm. e) zákona č.361/2000 Sb. odstranit na místě závadu, zjistí-li během jízdy, že vozidlo nebo náklad nesplňuje stanovené podmínky uvedené v § 52 tohoto zákona (přeprava nákladu). V jednom případě bylo kuriózně zjištěno, že do dopravního řádu společnosti byl zapracován Výnos MV - Správy pro dopravu č.j. SD/33-1908/75 z roku 1975 včetně výkladu, ačkoliv tento byl zrušen už v době vydání zákona o silniční dopravě č. 111/1994 Sb. (tj. přibližně před 20 lety).

Situace se znatelně zlepšila v oblasti seznamování řidičů s návody k obsluze vozidel. Již u více kontrolovaných subjektů než dříve lze toto seznámení s návody doložit. Zapomíná se však na seznámení s návody k obsluze přípojných vozidel (návěsů a přívěsů), kdy mohou hrozit rizika při připojování nebo odpojování vozidel a také při jejich obsluze (bezpečnostní pokyny při obsluze zdvihacích náprav, regulace tlaku vzduchu v pérování v souvislosti s nastavením výšky ložné plochy nad zemí, správné použití ovladače parkovacích brzdy, blokování řídicí nápravy, apod.)

Problematika evidence pracovní směny, práce v noci, práce přesčas a dodržování denních a týdenních odpočinků řidičů zůstává na přibližně stejné úrovni. U 50 % kontrolovaných subjektů bylo zjištěno nedodržování povinností stanovených v této oblasti zákoníkem práce a NV 589/2006 Sb. Kontrolované subjekty k tomuto většinou uvádějí, že je prováděno tolik silničních kontrol a v případě zjištěného porušení vysoké pokuty, že si už nedovolí tyto předpisy porušovat. Přesto se porušení těchto předpisů zjišťuje při kontrolách ve firmách. Při vyhodnocování dat programem TAGRA u řidičů se ale v malém počtu případů zjistilo častější porušení u konkrétního řidiče. Většinou se jednalo o menší až ojedinělé porušení, které bylo způsobeno např. nepřepínáním režimu řidiče na tachografu, popojížděním vozidla v místě nakládky a narušením kontinuity odpočinku. V případě, kdy řidič musel porušit předpisy z důvodu popojetí v místě nakládky nebo z důvodu dopravní zácpy nebo podobného důvodu, musí řidič důvod zaznamenat na záznam nebo výtisk z tachografu – tady bylo zjišťováno dost často, že tyto výtisky dopravci neuchovávají pro případ kontroly déle než 28 dnů a to jen u řidiče. Dále se dost často zjišťuje, že když už dojde k nedodržení odpočinku, bývá to často jen o půl hodiny nebo několik minut – zástupci zaměstnavatelů toto nedokážou vysvětlit a zdá se, že je to způsobeno rozhodnutím samotných řidičů. Např. bylo zjištěno, že řidič měl dvakrát po sobě zkrácen týdenní odpočinek na 40:51 hodin a 41:18 hodin, ačkoliv měl mít minimálně 24 hodin a 45 hodin. V jiných případech je např. zjišťováno, že řidiči mají denní odpočinek 8:57 hodin, 8:42 hodin během 24 hodin po sobě jdoucích apod., ačkoliv mají mít minimálně 9 hodin. Stává se, že odpočinek řidiči mají dostatečně dlouhý, ale nestihnou jej v předepsané délce právě během uvedených 24 hodin. V případě denního odpočinku byly zjištěny i případy, kdy řidič měl odpočinek jen 3:52 hodin, ale příliš často to zjišťováno nebylo.

K evidenci pracovní směny na úrovni požadavku právních předpisů se i nadále zaměstnavatelé vyjadřují v tom smyslu, že je to administrativně náročné a že na to nemohou zaměstnávat další pracovní sílu. Spokojují se s evidencí dnů, kdy zaměstnanec byl nebo nebyl v práci.

Závěrem lze konstatovat, že při kontrolách byly zjištěny výše shrnuté přetrvávající nedostatky, které se u kontrolovaných subjektů vyskytují i přes průběžnou kontrolní činnost v této oblasti.

Úkol 12.1.33 Kontrola systému BOZP a pracovních podmínek v malých a středních podnicích a v dalších vybraných podnicích s počtem zaměstnanců 250 a více

Cílem úkolu bylo preventivní působení u problémových podniků a u nově vzniklých podniků, u nichž doposud nebyla provedena kontrola zaměřená na oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. U problémových podniků byla také cílem represivní činnost k dodržování bezpečnostních předpisů, a tím vytvoření předpokladů k minimalizaci pracovní úrazovosti.

V rámci plnění úkolu bylo provedeno 737 kontrol.

Vyhledávání rizik, hodnocení rizik a přijímání opatření k eliminaci rizik je u kontrolovaných osob v mnoha případech chápána jako nutnost a zákonná povinnost. Po vytvoření příslušných dokumentů a dokladů dochází však, v mnoha případech, ke stagnaci a rizika kontrolovaná osoba vyhledává pouze operativně, bez zadokumentování nebo vůbec, což je proti významu práce s riziky.

Zaměstnavatelé chápou oblast evidence pracovní doby a poskytování přestávky na jídlo a oddech také jako povinný podklad pro zpracování mezd zaměstnanců a proto nejsou nedostatky.

Vedení evidence, včetně sepisování záznamů, není dlouhodobě problémovým jevem. V některých případech bývá opomíjena důležitost důsledného vedení knihy úrazů a drobných poranění a také zaměstnanci ve strachu o zaměstnání úmyslně nehlásí a nezaznamenávají veškerá drobná poranění.

Vhodnost pracovišť z hlediska BOZP s ohledem na prováděné tam činnosti, spolu s bezpečnostním značením a signály, je oblast ve které jsou nejvíce porušované právní předpisy. V řadě případů je porušení způsobeno vlivem nárazových výrobních úkolů, na které už ale nenavazuje plnění povinností uvedených především v nařízení vlády 101/2005 Sb.

Pracovní postupy u mnoha zaměstnavatelů jsou vytvořeny rámcově a obecně, které většinou nezohledňují specifika konkrétního pracoviště a pouze opakuje ustanovení právních předpisů. Ve větší míře je kladen důraz spíše na technologické předpisy kvalitativního charakteru pro splnění požadavků, v menší míře pak na zásady bezpečného chování, které bývají uvedené také v průvodních dokumentacích.

Oblast stavu, vybavení a používání strojů, technických zařízení a nářadí se každým rokem zlepšuje. Důkazem je obnova za modernější, výkonnější a také bezpečnější stroje a zařízení, kde už při jejich uvádění na trh jsou splněna náročná, normou a dalšími předpisy stanovená kritéria bezpečnosti osob při jejich užívání. Rovněž i nářadí používaná zaměstnanci jsou v lepším stavu než dříve.

Osobní ochranné pracovní prostředky již dnes vydává zaměstnancům téměř každý zaměstnavatel. Povinnost vydávat OOPP dle vlastního seznamu, kontrolovat stav a jejich používání také zaměstnavatelé, až na výjimky plní.

Hlavní úkol 12.1.33 „Kontrola systému BOZP a pracovních podmínek v malých a středních podnicích a v dalších vybraných podnicích s počtem zaměstnanců 250 a více“ se i pro rok 2012 stal jedním ze základních úkolů, který ve svém rozsahu obsahuje to základní a pro zaměstnavatele nejdůležitější v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Důkazem je i zájem některých kontrolovaných osob o napravení nedostatků, zájem a otevřenost vůči inspektorům, pochopení smyslu BOZP a snaha konzultovat problémy, aby jejich řešení vedlo k minimalizaci pracovní úrazovosti.

Úkol 12.1.34 Kontrola systému opatření souvisejících s ochranou osob a zaměstnanců před úrazem elektrickým proudem

Cílem úkolu byla kontrola plnění povinností zaměstnavatele vyhledávat, vyhodnocovat rizika a přijímat opatření jako součást prevence rizik z hlediska bezpečnosti práce u elektrických zařízení, organizovat práci, stanovovat a zavádět pracovní postupy, seznamovat s nimi zaměstnance a kontrolovat jejich dodržování. Dále ověření, zda u zaměstnavatelů a jakým způsobem jsou řešena bezpečnostní opatření, pracovní postupy pro činnosti na elektrických zařízeních.

V rámci plnění úkolu bylo provedeno celkem 78 kontrol.

Péče o elektrické zařízení spolu s kvalifikačními předpoklady zaměstnanců v oblasti elektrotechniky je poměrně odborně náročná a historicky je upravena speciálními předpisy. Zaměstnavatelé jsou tedy ve velké míře odkázáni na odborné pracovníky, jak na

elektrotechniky, tak na revizní techniky atd. Ti jednotlivé činnosti pro zaměstnavatele vykonávají i v rámci obchodního vztahu.

Nejčastějšími kontrolními zjištěními bylo:

- Nebyla stanovena osoba odpovědná za bezpečný provoz elektrického zařízení podle ČSN EN 50110-1 ed. 2, čl. 4.3
- Po opravách elektrického zařízení nebyly prováděny prokazatelné kontroly podle ČSN 33 1500, čl. 2.7
- Nebyly stanoveny lhůty a rozsah kontrol a revizí elektrických zařízení
- Nebyl vypracován protokol o určení vnějších vlivů pro elektrická zařízení
- U strojů a technických zařízení nebyla zajištěna 1x za 12 měsíců kontrola
- Záznamy o úrazech neobsahovaly požadované údaje stanovené v § 2 odst. nařízení vlády č. 201/2010 Sb.

Pro zlepšení stavu bezpečnosti práce a technických zařízení bylo v několika případech navrženo:

- Pracovníky elektroúdržby vybavit měřicím přístrojem, kterým bude možno provádět potřebná měření po opravách elektrického zařízení (měření odporu ochranných vodičů, izolačního odporu apod.).
- Pro elektrické zařízení vysokého napětí vypracovat místní provozní bezpečnostní předpis, kterým budou upraveny požadavky na předpokládané činnosti na zařízení vysokého napětí, na odbornou způsobilost zaměstnanců, vedení písemných informací pro práce na zařízení vysokého napětí apod.

Úkol mj. dobře splnil i část „osvětovou“, kdy v podmínkách měnicích se předpisů, byly zástupcům zaměstnavatelů sdělovány aktuální informace, které se v praxi někdy dostávají k zaměstnancům neúplné, zkrácené či opožděně.

Úkol 12.1.35 Dodržování předpisů při provozu tlakových nádob stabilních s rizikem výbuchu expandující vodní páry.

Kontrolní činnost byla zaměřena na správnost vypracování technické dokumentace nádob, provozování v souladu s touto dokumentací, zda bezpečnostní výstroj je v souladu s platnými předpisy. Zejména v případech, když není na nádobě osazen tlakoměr a pojistné zařízení (je pouze na zdroji), bylo kontrolováno, zda je skutečně vyloučeno za všech okolností i náhodných podmínek, že nemůže dojít v nádobě ke zvýšení přetlaku. U nádob provozovaných při cyklickém zatížení přetlakem (ČSN 690010-4.20) bylo kontrolováno jak je prováděna evidence těchto cyklů a zda není překračován počet cyklů stanovených výpočtem pro nízkocyklovou únavu materiálu části nádob. Dále byly kontroly zaměřeny, jak jsou prováděny revize a zkoušky dle plánu revizí, plnění povinností odpovědného pracovníka za provoz nádob, odstraňování zjištěných nedostatků, odborná způsobilost při údržbě, opravách a obsluze, dodržování povinností obsluhy a zdravotní způsobilost obsluhy.

V rámci plnění úkolu bylo provedeno 12 kontrol.

U autoklávů provozovaných v potravinářském průmyslu je z důvodu prokazování dodržování technologických postupů při zpracování potravin dodržováno sledování a evidence provozních údajů teploty a tlaku v souladu s požadavky ČSN 690010-4.20 cyklického zatížení.

Horší stav je v textilním průmyslu, kde se autoklávy používají k barvení látek. Jedná se o sestavy 4-5 tlakových nádob, které jsou vybaveny pojistným ventilem. Pojistný ventil sestavy je vždy umístěn mezi nádobami bez zajištění bezpečného přístupu, nebo určení bezpečného způsobu jeho zkoušení.

Organizace nevedou evidenci o počtu cyklů přetlaku jednotlivých tlakových nádob pro určení životnosti nádoby. Na povinnost evidence cyklů provozovatele neupozorňují ani revizní technici při pravidelných revizích.

U jednoho kontrolovaného subjektu textilního průmyslu byla změněna technologie barvení v autoklávech na beztlakou. Změna provozu však nebyla provedena v souladu s ČSN 690015 čl. 7.6 a to osazením výstroje dle ČSN 690010-5.2 čl. 4., aby za žádných okolností nemohlo dojít k nárůstu tlaku.

Více než polovina kontrolovaných subjektů, provedla modernizaci u svých zařízení, kde plně využívá automatické měření a zapisování. V mnoha případech se ale zapomnělo, že je třeba provést aktualizaci provozního řádu a provozního deníku.

Ne všude, kde se ještě provádí ruční rozbor vody a její úprava je provozní dokumentace pro rozbor a úpravu vody v kotelně, upravena podmínkám, které nastaly po modernizaci kotlů nebo jejich částí. Je třeba ji upravit a doplnit na stávající podmínky. Stávající dokumentace jsou někdy i z 1. 1. 1977.

Pro provoz parního potrubí nebyl provozovateli zpracován místní provozní bezpečnostní předpis dle čl. 6 odst. b) ČSN 130108.

Ne vždy jsme se setkali, že provozovatel, který sice řádně zajišťuje provádění revizí, kontrol i údržby provozovaných zařízení, vede o těchto kontrolách písemný záznam a mnohdy nelze dohledat, zda bylo při údržbě něco vyměněno, nebo opraveno.

V několika případech bylo zjištěno, že provozovatel zajistil provedení revize, při které byly zjištěny závady. Závady sice v termínu odstranil, ale nebylo zjištěno, kdy a kdo je odstranil. Toto doplnil do revizní zprávy až v průběhu kontroly.

U dovážených zařízení nejsou popisy a upozornění výrobce uvedeny v českém jazyce.

V dokumentaci školení obsluh tlakových nádob není uváděno, že zaměstnanci byli seznámeni s návody a dokumentací výrobce.

Úkol 12.1.36 Bezpečnost práce při provozu jevištních technologických zařízení a zdvihacích plošin pro osoby s omezenou pohyblivostí

Cílem úkolu bylo kontrolami ověřit, jak právnické a podnikající fyzické osoby plní stanovené povinnosti zaměstnavatele při zajišťování bezpečnosti práce při provozování jevištních technologických zařízení a dále při provozování zdvihacích plošin pro osoby s omezenou pohyblivostí.

V rámci plnění úkolu bylo provedeno 36 kontrol.

Kontroly byly zaměřeny na skutečný stav divadelní techniky klasických divadel, kulturních středisek a na bezpečný provoz plošin pro osoby s omezenou pohyblivostí, které jsou provozovány na místech přístupných veřejnosti.

Převážná část zjištěných závad byla drobného charakteru např. chybějící madla vnitřních schodišťových ramen v divadlech, chybějících zábradlí případně madel u schodišť mezi

hledištěm a jevištěm. Byly zjištěny nedostatky ve značení nebezpečných míst, např. výstražnými a zákazovými tabulkami. V souvislosti s prováděnými kontrolami byl posuzován bezpečný provoz zařízení technického zázemí kulturních zařízení. Byly provedeny i následné kontroly z předchozího úkolu. Nejvíce závad bylo zjišťováno u malých kulturních středisek, která jsou v provozu nepravidelně, četnost používání zařízení je nízká a na akce jsou pronajímána. V několika případech nebylo prokázáno provádění kontrol zařízení v mezidobí revizí. Divadelní technika bývá v některých případech obsluhována členy divadelního souboru bez prokazatelného seznámení s návody a riziky s obsluhou související. Též není vedena dokumentace o odstraňování zjištěných závad, v jednom případě nebyla předložena žádná dokumentace jevištní techniky.

Při kontrolách plošin pro osoby s omezenou pohyblivostí, umístěných na veřejných prostranstvích, byly zjišťovány závady ve značení (strženy návody k obsluze, neoznačení ovládacích prvků apod.).

Závěrem lze konstatovat, že prováděné kontroly jevištních technologických zařízení mají svá opodstatnění, neboť tato oblast je řešena pouze technickou normou, vydanou v roce 1993 a jejíž provázanost s platnými zákonnými předpisy je přinejmenším sporná. Kontrolované osoby se mnohdy až při kontrole seznámí s technickými požadavky na provoz jevištní technologie. Rovněž tak je obtížné uplatňování zákonných předpisů u kontrolovaných osob bez zaměstnanců, kdy kulturní zařízení provozuje jen jeho majitel a pronajímá ho hudebním, příp. divadelním souborům.

Úkol 12.1.37 Mimořádná kontrolní akce zaměřená na bezpečnost skladového provozu

Cílem úkolu bylo ověřit, jak právnické a podnikající fyzické osoby plní stanovené povinnosti zaměstnavatele pro zajišťování bezpečnosti práce skladového provozu.

V rámci plnění úkolu bylo provedeno 19 kontrol.

Kontrolní činnost byla zaměřena na kontrolu ve skladovém provozu např. v logistických centrech a velkoskladech. Při kontrole objektů nebyla zjištěna ani u jednoho zvýšená pracovní úrazovost, ani smrtelný pracovní úraz v roce 2011 a 2012.

V oblasti skladování přibyla řada středně velkých nových subjektů a to jak právnických, tak i fyzických osob, z nichž někteří jsou bez potřebných zkušeností a znalostí problematiky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

U všech kontrolovaných objektů však působí externí osoby odborně způsobilé na vyhledávání rizik.

U velkých firem se dnes již nepoužívá ruční manipulace, ale vše je řešeno přepravou na paletách, kde se používá převážně ruční paletovací vozík, nebo vysokozdvižný vozík (VZV), případně automatický zakládací regálový systém.

V provozních řádech se většinou setkáváme s tím, že zde není jednoduchý orientační plán skladu, který pomůže jak při orientaci ve skladu, tak upozorní řidiče VZV, kde je zakázána manipulace s VZV.

OOPP byly řešeny u firem dostatečně.

Všechny firmy používaly již nové technické zařízení – VZV, která jsou většinou pořizována formou leasingu a firmy jim pravidelně provádí technické kontroly a servis.

Při kontrole jsme se snažili vysvětlit a upozornit na možné pracovní úrazy ve skladovém provozu a věříme, že se nám tak podařilo zvýšit právní vědomí zaměstnavatelů a zaměstnanců ve vazbě na zákoník práce a předpisy související.

Úkol 12.1.39 Kontrola plnění úkolů zadavatele stavby a koordinátora BOZP na staveništi

Cílem úkolu bylo vyžadovat plnění povinností zadavatele stavby a koordinátora BOZP na staveništi, a tím prosazovat zvyšování úrovně bezpečnosti práce na stavbách a kontrolovat, zda zadavatelé stavby plní podmínky dané zákonem č. 309/2006 Sb., a zda koordinátoři pracují v souladu s předpisy, zejména se zákonem č. 309/2006 Sb., a NV č. 591/2006 Sb.

V rámci plnění úkolu bylo provedeno 29 kontrol.

Zaslání oznámení o zahájení prací.

V této oblasti je možno konstatovat, že je situace dobrá. I přes finanční krizi a výrazný propad v počtu zahajovaných staveb nedošlo k výraznějšímu poklesu zasláných oznámení, jak přehledně ukazuje následující přehled:

Rok 2007	67 oznámení
Rok 2008	446 oznámení
Rok 2009	668 oznámení
Rok 2010	806 oznámení
Rok 2011	854 oznámení
Rok 2012	800 oznámení

K této povinnosti zadavatele lze uvést, že pozitivním způsobem funguje možnost represivního opatření-pokuty. Zadavatelé staveb mnohdy raději nahlásí akce a stavby, které z uvedených informací nevyžadují zaslání oznámení (např. akce, které od předání do dokončení netrvají ani 30 dní při předpokládaném počtu pracovníků 5 apod.).

Nedoručení oznámení o zahájení prací bylo zjištěno ve 4 případech. Ve dvou případech se jednalo o zadavatele, u nichž jednatelem byla osoba s trvalým sídlem mimo Českou republiku.

V souvislosti se zapisováním doručených oznámení o zahájení prací většina z nich vykazovala nějaký nedostatek. Jednalo se zejména o chybějící určení koordinátorů ve fázi přípravy, neuvedení IČ zadavatele, zhotovitele a zejména u koordinátorů, neuvedení termínu dokončení stavby, nedostatečný popis stavby s výčtem prací se zvýšeným rizikem.

Z hlediska kontroly plánů BOZP je z poznatků získaných při posuzování projektových dokumentací nebo při kontrolách na staveništi možno konstatovat, že problémy jsou jednak ve lhůtě zpracovávání, kdy jsou zpracovávány na „poslední chvíli“ tzn. po dokončení projektové dokumentace na stavbu a často jsou zpracovávány až při realizaci staveb koordinátory ve fázi realizace stavby, tak i z hlediska obsahu, který je většinou obecným výpisem citací z NV 591/2006 Sb. a 362/2005 Sb., neřídka jsou v textu informace z jiné stavby, neboť dle PD se popisované v plánu v PD nepředpokládá atp. Oblíbeným tématem plánů je uvádění informací typu povinnosti zadavatele, stavbyvedoucího, koordinátora, poskytování první pomoci při úrazem el. proudem, traumatologický plán atp.

Z hlediska určení koordinátora ve fázi přípravy stavby přetrvává stále velké množství, kdy nejsou zadavateli určováni. Dokud nebude změnou zákona 251/2005 Sb. umožněno za tento nedostatek udělovat pokutu, nelze předpokládat zlepšení stavu, neboť zjištění neurčení

koordinátora v pozdější době (po předání staveniště) nemá vůbec žádný smysl, protože zadavatele nelze potrestat sankcí za nesplnění požadavků zákona ani nelze uložit opatření k dodatečnému určení koordinátora, neboť přípravný proces je již uzavřen.

Z hlediska určování koordinátorů bylo zjištěno, že ne vždy jsou určeny zadavatelem, ale jsou určováni TDI, projektanty nebo zhotoviteli, což není akceptováno jako naplnění požadavku zákona. Situace pak má dvojí právní dopad. U zadavatele nelze udělit sankci a často ani uložit určení koordinátora zejména ve fázi přípravy a ani ve fázi realizace stavby, kdy je tento nedostatek zjišťován před dokončením staveb a na druhé straně nelze provést kontrolu plnění úkolů koordinátorem, jelikož právně tímto koordinátorem není.

Z hlediska činnosti koordinátora ve fázi realizace jsou nejčastěji zjišťované následující nedostatky:

- neinformují zhotovitele o rizicích, které se vyskytují na staveništích s postupem výstavby - prakticky je tento požadavek naplněn administrativním předáváním nejrůznějších registrů rizik bez vazby na konkrétní dění na staveništi. Mnohdy je to prováděno mimo koordinátora přímo mezi zhotoviteli na stavbě.
- nekoordinují opatření k zajištění bezpečnosti práce na staveništi. Je zjišťováno, že v plánech BOZP konkrétní řešení opatření v oblasti BP není, zhotovitelé ho nepředávají KOO a přesto KOO nekoná a koordinaci opatření neřeší.
- nekontrolují dodržování plánu BOZP. Prokazatelně je to zjištěné ve vazbě na další povinnost KOO-kontrolovat zabezpečení staveniště, které má být dle NV 591/2006 Sb. prováděno podle plánu BOZP, ale plán toto mnohdy neřeší resp. díky způsobu jejího zpracování je toto řešení odlišné od poměrů na vlastním staveništi.
- v organizaci kontrolních dnů, kdy jsou organizovány zadavatelem-TDI a KOO je zde jako jeden z přítomných, který dostává omezený prostor k vystoupení. Navíc častým nedostatkem je i skutečnost, že kontrolních dnů se zúčastňuje pouze vyšší (generální) dodavatel a další zhotovitelé nemají o konání KD KOO povědomí ani povědomí, že jim zákon ukládá zúčastňovat se těchto kontrolních dnů.
- u většiny koordinátorů je za základní jejich povinnost chápáno provádění kontrol na staveništích. Při této jejich činnosti je však zjišťováno, že nedostatky formulují v obecné rovině mnohdy formou doporučení, nejsou směřovány ke konkrétnímu subjektu, který nedostatek provedl, není uváděno, co a do kdy je požadováno udělat, není zapisováno odstranění nedostatků.

Úkol 12.1.41 Kontrola zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve školách a školských zařízeních zřízených pro praktické vyučování

Hlavním cílem tohoto úkolu je zvýšit prevenci a dodržování bezpečnostních předpisů. Zlepšení znalostí předpisů BOZP u pedagogů a zvýšení úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je předpokladem k postupnému snížení úrazovosti a to jak pracovních, tak i školních úrazů dětí, žáků a studentů ve všech sférách výuky škol a školských zařízeních zřízených pro praktické vyučování.

Celkem při plnění úkolu bylo provedeno 36 kontrol.

Školení z problematiky BOZP bylo prováděno, jak náleží při výchově a vzdělávání žáků z předpisů obecně závazných vycházejících ze zákoníku práce, tak i předpisů z oblasti školství, které neřeší žádný jiný předpis. Školení jsou ve většině případů prováděna externími

osobami odborně způsobilými v prevenci rizik, většina organizací nemá vlastní bezpečnostní techniky. Osnovy školení jsou často složité a nemění se s legislativou. Nedostatky byly zjištěny ve dvou případech, že byly proškoleny a v osnově školení uvedeny neaktuální předpisy. Nedostatkem bylo také chybějící prokazatelné proškolení k doplňujícím pracovním postupům. Nejčastější periodicitu školení pedagogických a nepedagogických pracovníků je 1x ročně, u vedoucích pracovníků 1x za 3 roky. Ověřování znalostí se provádí testem. Často absolventi školení BOZP provádí proškolení žáků pro činnosti organizované školou a pro mimoškolní činnosti, proto je jeho kvalita důležitá.

Zdravotní způsobilost u pracovníků ve školství je ověřována smluvními lékaři závodní preventivní péče a to jak z hlediska prevence, tak periodických prohlídek. Kontrolované osoby si neověřily zdravotní způsobilost k práci v jednom případě uklízečky, a ve třech případech u pedagogických pracovníků, kde nebyla dodržena periodicitu lékařského vyšetření.

Kontroly byly zaměřeny na to, jakým způsobem zaměstnavatelé vytvářejí opatření k minimalizaci rizik pracovního prostředí a přidělují zaměstnancům OOPP. Bylo zjištěno, že v jednom případě nebyli zaměstnanci vybavováni vůbec, nebyl zpracován seznam OOPP. V jednom případě nebyla provedena aktualizace rizik, v dalším případě nebyla vyhodnocena rizika pro učitele v dílnách a také pro poskytování teploodolných rukavic kuchařkám. V jednom případě nebylo předávání prokazatelné. S ohledem na potřebu sledování, poskytování a používání OOPP, lze doporučit vedení osobní karty zaměstnance o poskytnutých OOPP s písemným potvrzením o převzetí poskytnutých OOPP. Mycí, čistící a dezinfekční prostředky u dozorovaných subjektů jsou trvale většinou k dispozici na sociálních zařízeních. Praní, čištění a opravy OOPP zajišťují zaměstnavatelé nejčastěji vlastními automatickými pračkami a sušičkami, případně pomocí služeb. Školy nemají dostatek finančních prostředků a často se uměle prodlužuje životnost OOPP, nebo se poskytují jen nejnужnější a málo kvalitní. Často se spoléhá na to, že se nic nestane, což není řešením. Problematické je tvrzení, že sportovní výstroj a vybavení, není OOPP.

V této oblasti problematiky pracovních úrazů bylo zjištěno porušení, kdy nebylo přijato opatření proti opakování PÚ. Při kontrolách evidence, registrace a odškodňování nebyla zjištěna inspektory žádná hrubá porušení. Nejčastěji uváděnými PÚ zaměstnanců ve školství jsou zranění při tělesné výchově, sportovních aktivitách (lyžování, atd.), práce v kuchyni, dílnách a laboratořích.

Ve všech kontrolovaných subjektech byly zjišťovány závady jak v revizní činnosti, tak v provozu strojů a technických zařízení. Soustruhy - nefunkční osvětlení, vrtačky - konec páky ručního posunu neměl ochranu, brusky - neměly boční kryt, kotoučové pily - nepřipevněná k podlaze, svislé frézky - neoznačený hlavní vypínač osvětlení.

Průmyslové rozvody - zatékání vody na el. instalaci v objektu, zařízení pro rozvod plynů - na plynovém potrubí není nátěr ani označení, zkorodované vedení plynu, tlakové nádoby stabilní - nebyl veden provozní deník, nevedena stanovená dokumentace, jeřáby a jiná zdvihadla - u zdvihacího zařízení pro automobily ovládací páky byly bez označení, regály - ve dvou případech nebylo předepsané označení nosnosti, jednou nebyl regál řádně ukotven.

Organizace nemají vlastní revizní techniky pro vyhrazená technická zařízení. Revizní činnost zajišťují dodavatelsky, často šetří, tím ne vždy jsou revize provedeny v požadované lhůtě. Při kontrolách bylo zjištěno několik případů, kdy organizace sice zajistí provedení revize vyhrazeného technického zařízení, ale spokojí se s převzetím zprávy, aniž by se přesvědčily o

jejím obsahu. Většina revizních zpráv obsahuje zjištěné závady i termíny k jejich odstranění, ale zůstává jen u tohoto zjištění, závady se neodstraňují a přetrvávají, nebo jejich odstranění není zaměstnavatel schopen doložit.

Sportovní a tělovýchovná činnost i ostatní pohybové aktivity ve všech typech sportovních zařízení, tělocvičnách i na dětských hřištích nese větší riziko úrazovosti. Metodické informace jsou dány MI MŠMT č.j. 24 199/2007-50 a MP MŠMT č.j.37014/2005- 25.

2x nebyla provedena revize dle platných předpisů

2x nebyla prokázána vizuální kontrola sportovně technických zařízení

1x nebyla vedena provozní dokumentace sportovního zařízení

1x nebylo doloženo provedení technických kontrol zařízení pro tělesnou výchovu

Předávání pracovišť bylo vedeno v denících, někdy i v třídních knihách. Odborné technické kontroly prováděné výhradně revizními technikami byly prováděny 1x ročně bez ohledu na četnost používání sportovního náradí.

Důležitou oblastí ve školství je zajišťování řádného stavu elektrického zařízení učeben, dílen, laboratoří tzn. pravidelnou a řádnou údržbu, kontroly a revize el. zařízení hromosvodů, rozvodů, el. spotřebičů (včetně didaktických pomůcek). Zde bylo zjištěno nejvíce nedostatků u ochranných opatření el. zařízení např.: odstraněné kryty svítidel, provozovaný ventilátor bez ochranné mřížky, chybějící el. revize kotelny, rozpojený hromosvod, neodstraněné závady z minulých revizí 2x, nezpracovaný protokol o určení vnějších vlivů, atd.

V oblasti kontrol pohyblivých a poddajných přívodů byla uvedena závada, že byl používán poškozený prodlužovací přívod k lednici, v dalším případě poddajný přívod nebyl chráněn proti poškození. Nejčastěji uváděným zjištěním je, že kontrolované osoby neurčily osobu odpovědnou za bezpečný provoz všech elektrických zařízení, jak ukládá §3 odst. 3 písm. a) NV č. 101/2005 Sb. ve čtyřech případech. Pro tento úsek kontroly platí uvedený závěr jako v bodě 7. - 9.

Při skladování nebezpečných látek a přípravků kontrolovaná osoba nezajistila, aby nebezpečné látky a přípravky byly skladovány v souladu s platnými právními předpisy, když nebyly uzamčeny v jednom případě, dále ve skladu chemikálií byly skladovány předměty nesouvisející s provozem.

Nelze-li rizika snížit jiným způsobem, používáme značky a signály jak stanoví prováděcí předpis NV č.11/2002 Sb. a NV č. 378/2001 Sb. §6 a §3. K porušování těchto uvedených předpisů docházelo v podobě neoznačení vypínačů, hlavních vypínačů, rozvaděčů, umístění chybějících bezpečnostních značek, neoznačené ovládací prvky u strojů, chybějící tabulky s nápisy u elektrického zařízení pracovních strojů, neoznačený sklad propanbutanových lahví.

Cílem úkolu bylo zvýšit prevenci a dodržování bezpečnostních předpisů a prověření stavu na úseku BOZP ve školách a školských zařízeních pro praktické vyučování. Jak vyplývá z uvedených skutečností, byly při kontrolách zjištěny rozdílné závady s různou mírou závažnosti. Tento stav vyplývá především z toho, že organizace ve školství nemají vlastní pracovníky na úseku BOZP a jsou odkázány na dodavatelský servis různé úrovně.

Úkol 12.1.42 Kontrola systému BOZP v zemědělství se zaměřením na živočišnou výrobu

Cílem úkolu bylo prověřit u subjektů zabývajících se zemědělskou výrobou (se zaměřením na živočišnou výrobu), zda zaměstnavatelé vytvářejí bezpečné a zdravé neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodné organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a

přijímání opatření k předcházení rizikům. Cílem úkolu bylo rovněž poskytování informací a poradenství týkající se BOZP a pracovních podmínek.

V rámci plnění úkolu bylo provedeno celkem 50 kontrol.

Nejčastější kontrolní zjištění se týkají pracovišť a pracovního prostředí, pak strojů a zařízení. Úroveň BOZP v zemědělství v jednotlivých podnicích je významně podmíněna ekonomickou situací. Konkrétní nedostatky zjištěné z kontrol velmi různorodé, protože charakter zemědělských podniků a rozsah vykonávaných činností je velmi rozsáhlý. Mezi častěji opakované nedostatky jsou zařazeny následující:

- Nezakryté otvory – podlahy, montážní jámy, sušičky obilí, stáje
- Provozní deníky v kotelnách chybí nebo nejsou vyplňovány
- Chyby při skladování – nezajištěný přístup k zásobníkům sypkých hmot, nestanovení nosnosti podlah a výšky skladování, nestabilní skladování balíkových stohů slámy a píce, nestabilní skladování vaků s obilím a hnojiv
- Chybí provozní dokumentace ke strojům a zařízením – především ke starším, ale stále používaným strojům
- Chybí platná revize elektrických zařízení nebo nejsou odstraněny nedostatky uvedené v revizní zprávě, poškozené hromosvody u hospodářských objektů
- Nezajištěné objekty zemědělské výroby proti vstupu cizích osob, chybí zákazové, výstražné a informativní označení prostor proti vstupu nepovolaných osob
- Neoznačené schodiště, rampy
- Nezajištěné vrata proti pohybu
- Nedostatečné pracovní postupy pro chov skotu
- Chybí ochranné kryty strojů a zařízení
- Nejsou dodržovány termíny stanovené zaměstnavatelem pro školení zaměstnanců
- Nevhodné parkování zemědělských strojů

Úkol 12.1.49 Integrovaná inspekce podle zákona č. 59/2006 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky.

V roce 2012 byla provedena společná inspekce podle zákona č. 59/2006 Sb. dle ročního plánu kontrol zaslaných ČIŽP. Celkem bylo provedeno 13 kontrol.

- V kontrolovaných subjektech nebyly smrtelné a „těžké“ pracovní úrazy. Kontrolované provozy vykazují všeobecně malou míru pracovních úrazů.
- V režimu závažných havárií jsou i subjekty (sklady výbušnin), které nespádají do působnosti OIP.

V letošním roce bylo posouzeno relativně velké množství dokumentací závažných havárií. Při jejich časově náročném posuzování nejsou zjišťovány zásadní nedostatky. Jedná se o opětovné posouzení dokumentace a nedostatky na které se zaměřuje OIP jsou odstraněny v předchozím zpracování. Celkový počet posuzovaných dokumentací činil 13.

- Při všech integrovaných inspekcích byla dobrá spolupráce s Českou inspekcí životního prostředí i mezi dalšími státními orgány. V průběhu prováděných kontrol nevznikly žádné kolizní situace.
- V měsíci únoru došlo ke vzniku požáru v objektu plnárny tlakových lahví. V uvedené době se v plnárně dle sdělení zástupce zaměstnavatele již asi 2 hodiny neprovádělo plnění tlakových lahví (obsluha mimo objekt plnárny). Požár se rozšířil na velké množství tlakových lahví s následkem totální destrukce objektu plnárny (požár a výbuch neupřesněného množství tlakových lahví s PB). Zásobníky určené k provozu plnárny včetně čerpadel (soubor zařízení plnicí stanice LPG) ani další zásobníky a provozní soubory nebyly naštěstí požárem dotčeny. Uvedená událost nezpůsobila žádný pracovní úraz zaměstnanců ani zranění jiných osob.

U kontrolovaných subjektů v rámci úkolu „prevence závažných havárií“ jsou kontroly prováděny periodicky, opakovaně. V předešlých kontrolách byly vyřešeny nejdůležitější požadavky bezpečnosti provozu. V rámci těchto zkušeností upouští i ČIŽP od každoročních kontrol a upravuje kontroly v delších časových intervalech tak jak mu umožňuje legislativa.

Úkol 12.1.50 Program Bezpečný podnik

Přehled držitelů osvědčení Bezpečný podnik v Jihočeském kraji a na Vysočině:

- Dřevozpracující družstvo, Lukavec
- Hochtief CZ a.s. Praha (Sezimovo Ústí)
- ČEZ a.s. - JE Dukovany
- ČEZ a.s. - JE Temelín
- Kostecké uzeniny a.s., Kostelec
- Mann + Humel CZ s.r.o., Nová Ves
- Bosch Diesel s.r.o., Jihlava
- ČZ a.s., Strakonice
- ČZ Řetězy s.r.o., Strakonice
- ČZ Strojírna s.r.o., Strakonice
- Hettich ČR k.s., Žďár nad Sázavou
- ACO Industries k.s., Příbrav

Na základě nových podaných žádostí držitelů osvědčení nebo v rámci tříletého intervalu byly v roce 2012 provedeny prověrky systému řízení bezpečnosti práce ve firmách:

- Teplárna České Budějovice
- ACO Industries k.s., Příbrav
- Kostecké uzeniny a.s., Kostelec

Všichni žadatelé splnili podmínky vydání osvědčení, která jim byla slavnostně předána v roce 2012, resp. budou předána v březnu 2013.

Následné kontroly systému řízení Bezpečný podnik byly provedeny:

- Hochtief CZ a.s., Praha (Sezimovo Ústí)
- ČEPRO a.s., Praha (dílčí pro OIP 03)
- Hettich ČR k.s., Žďár nad Sázavou
- Mann + Humel CZ s.r.o., Nová Ves

Při následných kontrolách nebyly zjištěny závažné nedostatky ani neshody s požadavky programu Bezpečný podnik.

V roce 2013 je předpoklad, že nově v rámci tříletého intervalu zažádají o vydání osvědčení:

- PKD s.r.o., Dačice
- Dřevozpracující družstvo, Lukavec

Držitelé osvědčení každý rok pravidelně zasílají tabelární přehled pracovní úrazovosti a komentář k indikátorům zlepšování v měsíci lednu.

Úkol 12.1.51 Dodržování bezpečnosti práce osobami samostatně výdělečně činnými a zaměstnavateli při práci v lese.

Cílem úkolu bylo prověřit, zda zadavatelé prací v lese dodržují bezpečnostní předpisy, a tím vytvořit předpoklady k minimalizaci pracovní úrazovosti při práci v lese, jednak zvýšit preventivní působení na BOZP, zejména při manuální těžbě dřeva.

V rámci plnění úkolu bylo provedeno celkem 30 kontrol.

Plnění zadání úkolu bylo rozloženo proporcionálně jak na pracovníky OSVČ, tak kmenové zaměstnance zaměstnavatelů, ať už hospodařících v lesích, tak také těch, kteří pouze smluvně vykonávají příslušné práce v lese.

Oblast odpovídajícího provádění školení zaměstnanců se kontrolou neprokázala za zásadně nevyhovující. V dané věci nebylo zjištěno pochybení, jak v případě organizací lesních závodů, tak v případě organizací městských lesů, obecních lesů a rovněž tak v případě specifické organizace, jakou je NP a CHKO Šumava, i když v tomto případě je činnost v lese prováděna výhradně dodavatelsky, prostřednictvím OSVČ. Lze jednoznačně ve všech případech konstatovat, že letitá praxe z období jednotného resortu lesního hospodářství je, v tom dobrém slova smyslu, nadále konzervativně pevně zakotvená a respektovaná.

Při prováděných kontrolách nebyly zjištěny, co se týče vhodnosti výbav pracovníků, žádné anomálie. Vcelku se ustanovila, jako přirozená norma, výbava standardně a v jednotném smyslu, zvyklost výbavy pracovním oděvem s větší protiprořezovou odolností a pracovní obuv obdobného charakteru a se špičkovou výztuží. Pracovníci rámcově veškeré prostředky OOPP používají, bez toho, aby opomíjeli nutnost používání jednotlivých druhů ochrany částí těla.

V případě základních prostředků první pomoci, zejména v podobě základního obvazového balíčku, byla zjištěna částečná absence obvazového balíčku při sobě, tj. v několika případech byl tento v dosahu, v přepravním prostředku, ať v osobním voze, či traktoru při přibližování těžené hmoty.

Při kontrolách u jednotlivých subjektů nebyla celkově zjištěna nedostatečnost v technické úrovni používaných jednotlivých strojů a jejich součástí. V případě motorových pil nebyl zjištěn žádný chybějící, poškozený či nefunkční prvek technické vybavenosti pil. Zde v zásadě platí, že každý těžař vlastní minimálně 2 ks pil, které střídá při činnosti, a každý vnitřně chápe, že bezvadný technický stav pily, je přímo úměrný k jejímu pracovnímu výkonu, k elementární bezpečnosti a v neposlední řadě k tomu, co je pro každého výslednicí, tj. finančnímu zisku.

V případě používaných pomocných prostředků, zejména pak u používaných ocelových klínů, bylo zjištěno částečné opomíjení nutnosti pravidelné péče o ně, tj. zejména zabrušování otřepů a ostrých hran, vzniklých po četných úderech kalači. Toto je celkem běžná slabina, která je ale v nemálo případech eliminována používáním klínů plastových, hliníkových, případně sporadicky používáním klínů hydraulických.

V této oblasti nebyly kontrolami zjištěny rovněž žádné nedostatky. Vcelku se běžně již vyskytují v používání kombinované plastové kanystry benzín (palivo) - olej (pro náplně řezné části pily). V žádném případě nebyl zjištěn stav, kdyby byly skladovány tyto látky v jiných nádobách, než v odpovídajících kanystrech, ať už ocelových či plastových, čili určených pro PHM. Porušování pravidel elementární bezpečnosti, jako např. ve vztahu k otevřenému ohni, nebylo zjištěno ani v jednom případě.

Zde je zřejmě ještě dostatek prostoru na zlepšení nebo zlepšování stavu. Při jednotlivých kontrolách nebyl zjištěn ve všech ohledech uspokojivý stav věci, i když v řadě případů je možná konstruktivní diskuze s jednotlivými pracovníky a této možnosti bylo také hojně využíváno, s doporučením konkrétního řešení. Tradičním nedobrym aspektem je zde rutinní složka, tj. že pracovníci ztrácejí odpovídající potřebnou pozornost, inklinují ke zjednodušování pracovní operace, mívají zažité nesprávné pracovní návyky, od kterých je i obtížné je odvracet. V řadě případů je zjevné i podceňování přípravy před vlastní prováděnou činností, tj. zejména neuvědomování si možných nepříznivých souvislostí, slabá míra předvídativosti či předpokladatelných následků při podcenění některé fáze pracovního úkonu. Míra dodržování – provádění bezpečného pracovního postupu, je mnohdy bagatelizována či relativizována nad míru, která je zjevně mimo oblast únosnosti či chápání nezbytné nutnosti rizika nebo míry zbytkového rizika.

V případě nasazované harvestorové techniky, je oblast pokrytí elementární bezpečnosti patřičně znatelná. V pracovním nasazení rámcově není samotná obsluha stroje významně ohrožena, v případě spolupracujících těžařů s motorovými pilami pak jde o uvážlivé dodržování odpovídajících odstupových vzdáleností od stroje, vyvarovat se pohybu v ohroženém prostoru stroje, což je především věcí právě pracovníků s pilami, v menší míře pak operátora stroje, ovšem ne mírou zanedbatelnou.

Kontrolami nebylo celkově zjištěno zásadních nedostatků, alespoň u provedeného reprezentativního vzorku subjektů v rámci regionu Jč. kraje. Rovněž úroveň vykazované pracovní úrazovosti v případě regulérních zaměstnavatelů, nevyovídá o zásadních stavech, co do počtu i závažnosti zranění. Vykazovaná pracovní úrazovost je do značné míry zastoupena zejména činnostmi mimo práce s vlastními motorovými pilami, převažují zranění typu zhmožděnin při pohybu v terénu, zranění při zalesňování, vyžínání buřně či osazování oplocenek. Celková škála druhů zranění je velice různorodá, což celkově danou problematiku pracovní úrazovosti významně rozměňuje. Vlastní podíl úrazovosti přímo v těžební činnosti + soustředování hmoty pak v daném kontextu nemusí nutně ukazovat na stav, který by bylo možné významně ovlivnit, a to ve vztahu k objektivní rizikovosti dané činnosti a byť statistika smrtelné pracovní úrazovosti za poslední období, např. od roku 2007 po kalamitě Kyrill vykazuje určitý počet úmrtí, což je jistě profesně i lidsky alarmující, je tento stav do značné míry zapříčiněn novodobou filozofií výrazného ústupu od zaměstnávání kmenových zaměstnanců a přechod na dodavatelský způsob práce, na formu OSVČ. Jedná se o zásadní ústup péče o člověka, pracovníka, zaměstnance a ve vztahu k organizaci a organizování práce o ten nejméně vhodný způsob relativně nejbezpečnějšího výkonu při pracích v lese, zejména v oblasti těžby dřeva, jakkoliv se může zdát, že podíl strojního způsobu, pomocí harvestorové

techniky, narůstá. Z tohoto pohledu je limitující forma „ pouhého obchodního vztahu „ mezi zadavatelem práce a jeho vykonavatelem-OSVČ a zde z logiky věci plyne, nezáměr na straně zadavatele práce o organizaci práce ve smyslu dodržování bezpečnostních pravidel, sleduje se pouze kvalitativní hledisko a výkon v m³.

Pokud se do budoucna tato filozofie nepřehodnotí a budou zde takřka výhradně pracovníci OSVČ, nelze předpokládat zlepšení stavu na poli smrtelné úrazovosti, případně těžké pracovní úrazovosti s trvalými následky. Je i dost iluzorní představa, že v tomto ohledu změní významně stav úprava předpisů, např. opětovným zavedením průkazů obsluh motorových pil, tj. tzv. autorizovaným školením, pořádáním kvalifikačních kurzů apod.

Riziková práce, jako je ruční těžba dřeva, je založena především na odpovídající organizaci práce, v to počítaje i pravidelné kontroly dodržování stanovených pracovních postupů samotným zaměstnavatelem, čili to, co bývalo v resortu lesního hospodářství naprosto běžné.

Úkol 12.1.52 Mimořádná kontrolní akce zaměřená na bezpečnost při práci na dřevoobráběcích strojích

Vyšší četnost pracovních úrazů v roce 2011, které byly způsobeny při práci na dřevoobráběcích strojích si vyžádala zvýšenou preventivní a kontrolní činnost dodržování právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP při obrábění dřeva.

V rámci plnění úkolu bylo provedeno 13 kontrol.

Při kontrolách nebyly zjištěny zásadní nedostatky, které by bezprostředně ohrožovaly zdraví a životy zaměstnanců.

V převážné většině zaměstnavatelé již mají instalované nové nebo novější stroje se všemi potřebnými ochrannými prvky.

Nedostatky byly zjišťovány v oblasti dodržování pořádku na pracovištích. Byly zjišťovány materiálem zastavěné zásuvkové skříně a rozvaděče el. energie a někdy i celkový nepořádek na pracovištích. V některých případech byly zjištěny špatně uložené pohyblivé přívody el. energie pro jednotlivé stroje, kdy hrozilo jejich mechanické poškození.

4. OSTATNÍ KONTROLNÍ ČINNOST

4.1. Vydávání vyjádření k projektovým dokumentacím

Počet posuzovaných projektových dokumentací v roce 2012 činil 393.

Při posuzování dokumentací byly zjišťovány stejně jako v minulých letech nejčastěji tyto nedostatky:

- Projektové dokumentace neobsahovaly všechny náležitosti stanovené v příloze č. 1 Vyhl. č. 499/2006 Sb.
- o dokumentaci staveb (chyběla například výkresová část pro technická zařízení, zařízení silnoproudé a slaboproudé elektrotechniky a zařízení měření a regulace apod.)
- V předložených dokumentacích často nebyla řešena ochrana před bleskem, přestože podle § 36 odst. 1 Vyhl. č. 268/2009 Sb. o technických požadavcích na stavby, měla být provedena (nebyla vypracována dokumentace o ochraně před bleskem podle 4.2 ČSN EN 62305-3, včetně výpočet řízení rizika podle § 36 odst. 2 Vyhl. č. 268/2009 Sb.)
- Projektové dokumentace byly provedeny podle neplatných právních předpisů a norem z hlediska BOZP nebo se na neplatné předpisy a normy odvolávaly, projektanti neaktualizují a nesledují uváděné předpisy.
- Z projektových dokumentací často nebylo zřejmé rozmístění strojů a technologického zařízení, jak požaduje ČSN 73 5105 a nařízení vlády č. 361/2007, § 48, v návaznosti na ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb.
- V projektových dokumentacích nebyl řešen bezpečný přístup osob na střechu a jejich bezpečný pohyb podle čl. 5.6 ČSN 73 1901 z února 2011 (vybavení střechy zachytným systémem pro zajištění osob nebo jiným způsobem proti pádu osob)
- Projektové dokumentace neobsahovaly ve stanovených případech „Plány BOZP na staveništi“ dle Vyhl. č. 499/2006 Sb.
- K vyjádření byly zasílány nekompletní dokumentace - chyběly např. výkresové části, protokoly o stanovení prostředí nebo byly zaslány pouze souhrnné zprávy se žádostí o vyjádření

Přesto, že v případě nekompletních dokumentací nebo dokumentací obsahujících závažné chyby byly dokumentace v minulých letech zasílány zpět předkladatelům s výzvou o jejich doplnění nebo opravu, musel Oblastní inspektorát k tomuto přistoupit i v roce 2012.

4.2. Vydávání vyjádření k povolením užívání staveb

V roce 2012 bylo vydáno 528 vyjádření k povolení užívání staveb.

Při řízeních pro povolení užívání staveb byly zjišťovány nejčastěji nedostatky:

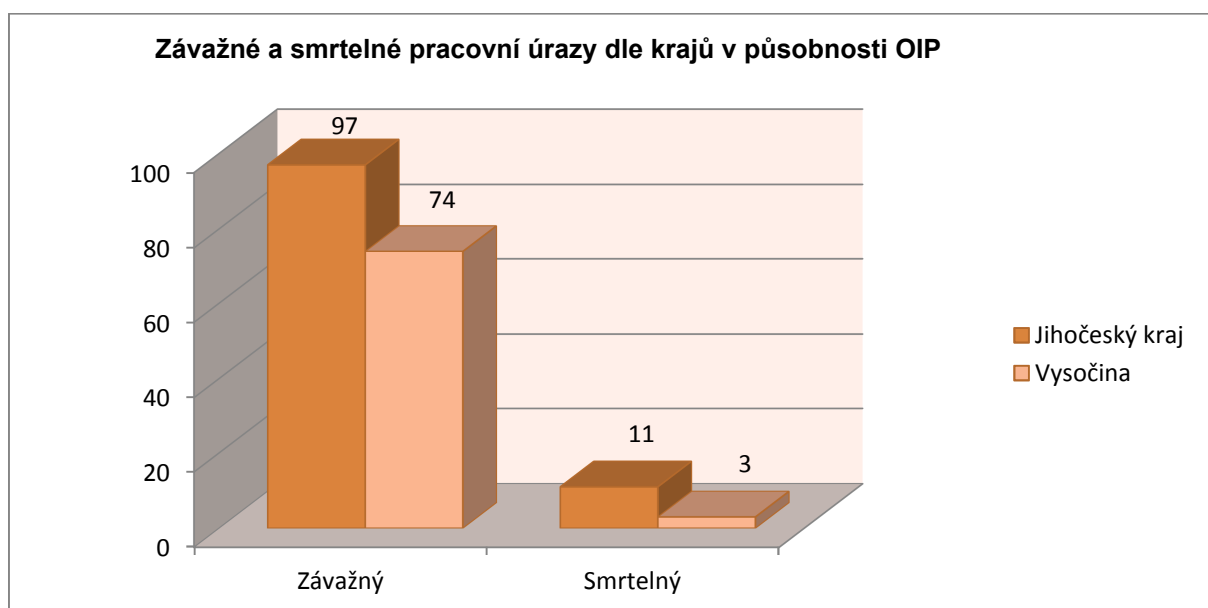
- Snaha investorů o zkolaudování nedokončených staveb – kolaudační řízení co nejdříve i za cenu množství nedodělků
- Nedokončené kompletace zařizovacích předmětů včetně zabudovávaných el. spotřebičů a el. zařízení a svítidel
- Nedokončené a nedoložené revize el. zařízení
- Neprovedené označení místností s technickým vybavením a zařízením – kotelny, strojovny, sklady atd.
- Nedoložené pasporty tlakových nádob

- Nprovedené výrazné označení průhledných skleněných stěn a příček ve výšce 1,10 – 1,60 m nad podlahou
- Na schodištích ve výrobních prostorách nprovedené označení – výrazně rozeznatelné – prvního a posledního stupně schodišťového ramene a okolní podlahy

4.3. Kontrola příčin (šetření) pracovních úrazů

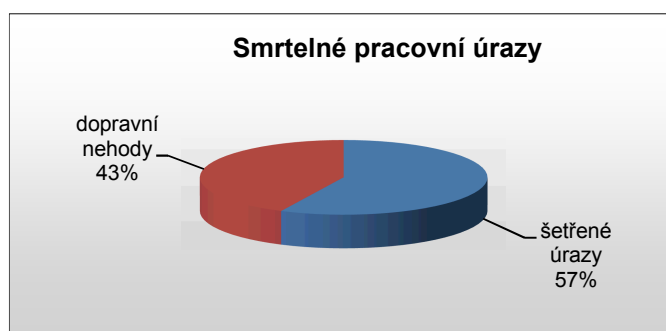
Přehled počtu všech úrazů - rozděleno dle krajů a druhů úrazu:

Počet pracovních úrazů na území Jihočeského kraje a Vysočiny			
	Ostatní	Závažný	Smrtelný
Jihočeský kraj	3 183	97	11
Vysočina	2 427	74	3
Celkem	5 610	171	14
Celkový počet evidovaných pracovních úrazů			
Zahraničí	67	8	2
Celkem	5 677	179	16

Smrtelné pracovní úrazy

Na OIP bylo v roce 2012 nahlášeno 16 smrtelných pracovních úrazů, z toho 8 bylo vybráno k šetření, tj. všechny úrazy, které neměly povahu dopravní nehody. Dopravní nehody se na celkovém objemu smrtelných pracovních úrazů v roce 2012 podílely 43 %. Dále inspektorát eviduje 2 smrtelné pracovní úrazy, ke kterým došlo v zahraničí u organizací spadající svým sídlem do působnosti inspektorátu. Hlavním předmětem podnikání organizací, u kterých došlo k zahraničním pracovním úrazům je mezinárodní nákladní nebo osobní doprava.

Přehled zdrojů a příčin smrtelných pracovních úrazů

Kód příčiny úrazu	6	8	11	13	14	SUM	%
Zdroj úrazu							
Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně)		1			1	2	12,50%
Fyzikální jevy a přírodní živly		1				1	6,25%
Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach	1					1	6,25%
Nebezpečné látky a přípravky, radioaktivní látky, biologické látky		1				1	6,25%
Ostatní dopravní prostředky		1				1	6,25%
Pozemní vozidla			1		5	6	37,50%
Živé organismy a lidské bytosti				2		2	12,50%
Žádný zdroj nebo žádné informace o zdroji					2	2	12,50%
Grand Total	1	4	1	2	8	16	
Vyjádření v %	6,25%	25,00%	6,25%	12,50%	50,00%		100,00%

Závažné pracovní úrazy

Závažný pracovní úraz je definován dle NV 201/2010 Sb. jako úraz, který si vyžádá hospitalizaci delší než pět kalendářních dní. Na OIP bylo v roce 2012 nahlášeno 179 závažných pracovních úrazů, z toho 22 bylo vybráno k šetření. Dopravní nehody se na celkovém objemu závažných pracovních úrazů v roce 2012 podílely 13 %. Dále inspektorát eviduje 8 závažných pracovních úrazů, ke kterým došlo v zahraničí u organizací spadající svým sídlem do působnosti inspektorátu.

Přehled zdrojů a příčin závažných pracovních úrazů

Kód příčiny úrazu	1	2	4	6	8	9	11	12	13	14	SUM	%
Zdroj úrazu												
Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země	1	1	1		6			3	1	19	32	17,9%
Budovy, stavební konstrukce, povrchy v úrovni země					3					22	25	14,0%
Fyzikální jevy a přírodní živly					1					1	2	1,1%
Materiály, předměty, výrobky, součásti strojů, úlomky, prach				1	2			1		20	24	13,4%
Nebezpečné látky a přípravky, biologické látky				3	4	1				5	13	7,3%
Ostatní dopravní prostředky										1	1	0,6%
Ostatní zdroje neuvedené v tomto třídíku	1										1	0,6%
Pozemní vozidla	1				10		5	2		14	32	17,9%
Ruční nářadí, nepoháněné										1	1	0,6%
Stroje a zařízení přenosné nebo mobilní	1									1	2	1,1%
Stroje a zařízení stabilní	1				7			1		5	14	7,8%
Systémy pro dopravu, manipulaci a skladování			1	1	7		4			6	19	10,6%
V ruce držené či ručně vedené mechanické nářadí	1									1	2	1,1%
Živé organismy a lidské bytosti					1				6	4	11	6,1%
Grand Total	6	1	2	5	41	1	9	7	7	100	179	
Vyjádření v %	3,4	0,6	1,1	2,8	22,9	0,6	5,0	3,9	3,9	55,9		100,0

Legenda k tabulkám

Příčiny úrazů

0. Nejistěné příčiny
1. Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoli pracoviště)
2. Chybějící nebo nedostatečná ochranná zařízení a zajištění
3. Chybějící (nepřidělené), nedostatečné nebo nevhodné osobní ochranné pomůcky
4. Nepříznivý stav nebo vadné uspořádání pracoviště popř. komunikace (i když je pracoviště zdrojem úrazu)
5. Závady v osvětlení a viditelnosti, nepříznivé vlivy hluku, otřesů a vadného ovzduší na pracovišti (na komunikaci)
6. Nesprávná organizace práce
7. Neobeznámenost s podmínkami bezpečné práce a nedostatek potřebné kvalifikace (teoretických znalostí, dovednosti, zácviku, přízpůsobení apod.)
8. Používání nebezpečných postupů nebo způsobů práce vč. jednání bez oprávnění, proti zákazu prodlévání v ohroženém prostoru
9. Odstranění nebo nepoužívání předepsaných bezpečnostních zařízení a ochranných opatření
10. Nepoužívání (nesprávné používání) předepsaných a přidělených osobních ochranných pomůcek (přístrojů)
11. Ohrožení jinými osobami (odvedení pozornosti při práci, žerty, hádky a jiná nesprávná či nebezpečná jednání druhých osob)
12. Nedostatky osobních předpokladů k řádnému pracovnímu výkonu (chybějící tělesné předpoklady, smyslové nedostatky, nepříznivé osobní vlastnosti a okamžité psychofyziologické stavy) a riziko práce
13. Ohrožení zvířaty a přírodními živly
14. Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko

Zdroje úrazů – jemné rozlišení kategorií

Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně)

- Konstrukce, povrchy, nad úrovní země – dočasné (včetně dočasných lešení, závěsných a visutých lešení)
- Konstrukce, povrchy, nad úrovní země – mobilní (včetně lešení, mobilních žebříků, plošin a zdvižných plošin)
- Konstrukce, povrchy, nad úrovní země – pevné (včetně můstků, lávek, pevných žebříků, sloupů)
- Schody, žebříky, výstupy - pády osob na nich a z nich
- Části budov, nad úrovní země – pevné (střechy, terasy, dveře a okna, schodiště, plošiny)

Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé)

- Povrchy na úrovni země – podlahy a povrchy (vnější i vnitřní, zemědělská, půda, sportoviště, kluzké podlahy)
- Pracovní, případně cestovní dopravní prostory
- Silnice, cesty apod.
- Stavební díly, konstrukční součásti – dveře, zdi, příčky a další části (okna atd.)
- Vnitropodniková pracoviště

Fyzikální jevy a přírodní živly

- Elektřina
- Elektřina vysokého napětí (nad 300 voltů proti zemi)
- Fyzikální jevy a přírodní živly – nespecifikováno

Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach

- Břemena (materiál, předměty přemísťované)
- Břemena dopravovaná ručně
- Břemena zavěšená na zvedacím zařízení, jeřábu
- Materiál, předměty - působení ostrými hranami
- Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach
- Stavební materiály velké i malé - prefabrikáty, bednění, nosníky, panely cihly, dlaždice atd.
- Strojní součásti, díly vozidel, podvozky, převodové skříně, kola, páky atd.
- Částice, prach, úlomky, třísky atd.

Nebezpečné látky a přípravky, radioaktivní látky, biologické látky

- Horké látky pevné, horké předměty, zařízení apod.
- Horké látky tekuté i plynné (páry)
- Nebezpečné látky a přípravky žíravé, korozivní (pevné, kapalné nebo plynné)
- Nebezpečné látky a přípravky, jedovaté (pevné, kapalné nebo plynné)
- Ostatní chemikálie, výbušniny, radioaktivní látky, biologické látky skupiny 15, výše neuvedené

Ostatní dopravní prostředky

- Dopravní prostředky železniční
- Ostatní dopravní prostředky – nespecifikováno

Ostatní zdroje neuvedené v tomto třídíku

- Kotle, nádoby a vedení (potrubí) pod tlakem

Pozemní vozidla

- Lehká vozidla osobní i nákladní

- Motorové dopravní prostředky vnitropodnikové
- Motorové silniční dopravní prostředky
- Pozemní vozidla - nespecifikováno
- Vozidla dvoukolá, tříkolky, poháněná i nepoháněná
- Vozidla pro těžké náklady

Ruční nářadí, nepoháněné

- Ruční nářadí, nepoháněné – pro řezání (nožem), oddělování (včetně nůžek, zahradnických nůžek, pákových nůžek)

Stroje a zařízení přenosné nebo mobilní

- Přenosné nebo mobilní stroje – pro obdělávání půdy (zemědělství)
- Stroje stavební a pro úpravu terénu

Stroje a zařízení stabilní

- Frézovací, drážkovací a žlábkové stroje na dřevo
- Pily, frézy a stroje protahovací a hoblovací na kov
- Soustruhy kovů
- Stroje a zařízení stabilní – nespecifikováno
- Stroje pro přípravu materiálů, drcení, mletí, prosívání, třídění, míchání, dávkování
- Stroje pro zpracování materiálu – horké procesy (pece, sušičky)
- Stroje pro zpracování materiálu – ostatní procesy
- Stroje pro úpravu povrchu – čištění, mytí, sušení, potiskování, lakování
- Stroje razicí, vykrajovací, vysekávací, řezací
- Tvářecí stroje – vstřikování, vyfukování, vytlačování, protlačování, navíjení, odlévání, tavení
- Zvláštní stroje potravinářského, tukového a tabák

Systémy pro dopravu, manipulaci a skladování

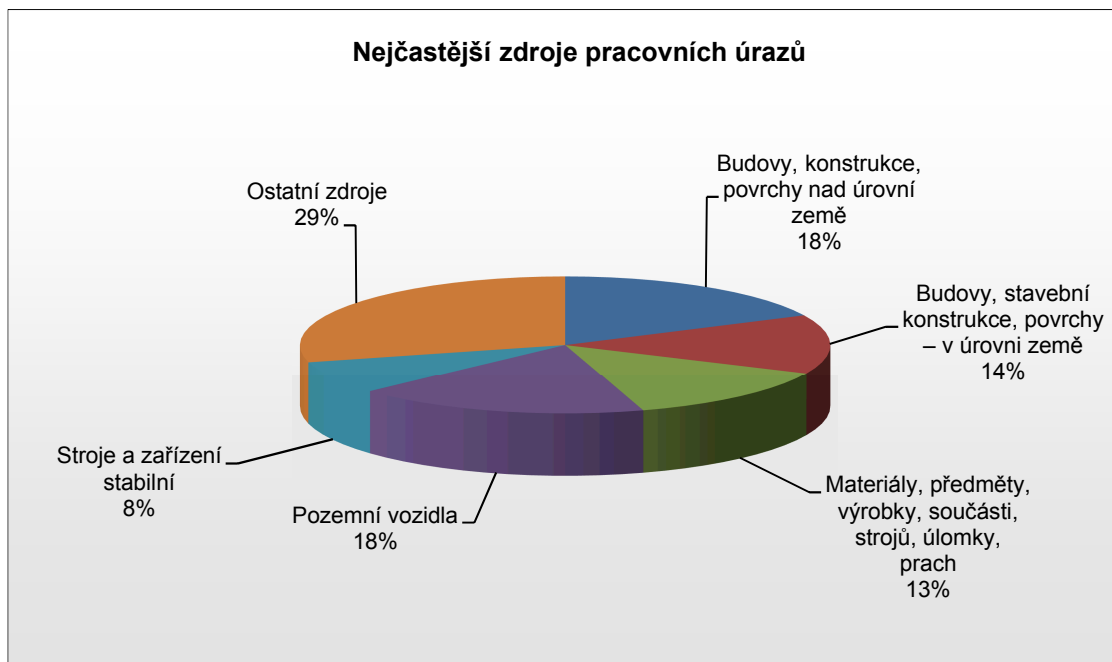
- Mobilní manipulační zařízení, dopravní vozíky (poháněné i nepoháněné), kolečka, trakaře
- Příslušenství pro skladování, regály, paletové regály, palety
- Stabilní dopravníky, kontinuální manipulační zařízení a systémy
- Stabilní jeřáby, mobilní jeřáby, autojeřáby, mostové jeřáby, zdvihací zařízení se zavěšeným břemenem
- Výtahy, elevátory, zdvihací zařízení
- Závěsné prostředky, zajišťující, uchopující a různé manipulační prostředky (včetně vázacích lan, řetězů, háků, úvazků atd.)

V ruce držené či ručně vedené mechanické nářadí

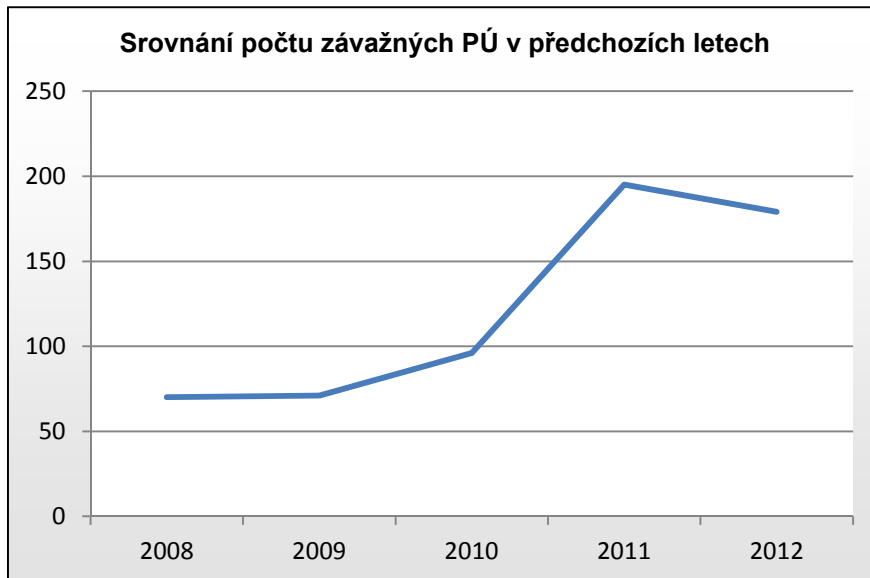
- Ruční mechanické nářadí – pro vyřezávání, drážkování, vysekávání ořezávání, postřihování
- V ruce držené či ručně vedené mechanické nářadí

Živé organismy a lidské bytosti

- Stromy, rostliny, zemědělské plodiny
- Zvířata
- Zvířata domácí a hospodářská

V roce 2011 došlo k výraznému nárůstu evidovaných závažných pracovních úrazů ve srovnání s předchozími lety. Tento fakt je zřejmě způsoben nahrazením Nařízení vlády 494/2001 Sb. o způsobu evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, novým NV č. 201/2010 Sb., kde jednou z výrazných změn oproti předchozímu, je povinnost oznamovatele vyznačit na formuláři záznam o úrazu, zda se jedná o pracovní úraz s hospitalizací nad 5 dní. Toto se potvrdilo i v roce 2012, ve kterém došlo pouze k mírnému poklesu evidovaných závažných pracovních úrazů.

5. PORADENSKÁ VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

5.1. Výchova a vzdělávání zaměstnanců OIP

Výchova a vzdělávání zaměstnanců OIP byla realizována v souladu s příkazem GI č. 18/2006.

Jedna inspektorka PVP pokračuje ve třetím ročníku 3,5 letého studia na Vyšší odborné škole a Obchodní akademii Chotěboř, vzdělávací program řízení bezpečnosti práce. Jedna inspektorka PVP pokračuje též ve třetím ročníku studia na Vysoké škole technické a ekonomické v Českých Budějovicích – studijní program „Ekonomika a management“ obor: Ekonomika podniku – 3 leté bakalářské studium a další inspektorka PVP pokračuje ve třetím ročníku studia na Veřejné správní akademii – vyšší odborné škole v Brně.

Dvě studentky - zaměstnankyně mají uzavřenou dohodu o poskytování úlev při studiu a tyto úlevy jsou jí poskytovány v souladu s uzavřenou dohodou.

Seminářů pořádaných SÚIP a VÚBP v letošním roce se zúčastnil velký počet našich inspektorů, vždy dle termínů a témat jak byli přihlášení.

5.2. Osvěta a propagace ve vztahu k veřejnosti

V roce 2012 byl poskytnut pro televizi Nova dvakrát rozhovor k smrtelným pracovním úrazům a jedenkrát pro regionální televizi JSC Vysočina.

Pro rádio Vysočina a Český rozhlas Jihlava bylo poskytnuto 14 rozhovorů k smrtelným a závažným pracovním úrazům v kraji Vysočina.

Dále byly v 35 případech poskytnuty informace pro redakční články, jak z pracovněprávní problematiky, tak z oblasti BOZP a též k pracovním úrazům do jednotlivých novin a časopisů (Magazín - Písecké postřehy, Zpravodaj SÚIP, Deník Vysočina, měsíčník MPSV – Práce a sociální politika a Deník MF Dnes).

Autory výše uvedených rozhovorů a informací byli zaměstnanci inspektorátu.

Pro zajištění informací pro veřejnost – pravidelná účast zástupců OIP na konzultačních místech v okresech Jihočeského kraje a Kraje Vysočina. Další informace jsou poskytovány denně v sídle OIP v Českých Budějovicích a regionální kanceláři v Jihlavě. Denně jsou vyřizovány buď telefonicky, nebo při osobních návštěvách dotazy, převážně na téma týkající se pracovních vztahů a pracovních podmínek. Je možné konstatovat, že výše popsaná konzultační a poradenská činnost přispívá k tomu, že část problémů tazatelů je řešena operativně. I do budoucna je potřeba pokračovat v propagaci a osvětě v oblasti pracovních vztahů a BOZP.

6. SPOLUPRÁCE S ORGÁNY A ORGANIZACEMI, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

6.1. Spolupráce s ostatními orgány a organizacemi:

V průběhu roku pokračovala navázaná spolupráce s Krajským ředitelstvím policie Jihočeského kraje, v souladu s Dohodou o spolupráci v oblasti bezpečnosti práce, technických zařízení a stanovených pracovních podmínek ze dne 16.5.2007 uzavřené mezi Státním úřadem inspekce práce a Ministerstvem vnitra ČR:

- Spolupráce při šetření pracovních úrazů vzniklých na území Jihočeského kraje. Tato spolupráce spočívá jednak v zavedení systému vzájemné informovanosti mezi jednotlivými složkami PČR a Oblastním inspektorátem práce v případě vzniku především smrtelných a

závažných pracovních úrazů. Dále spolupráce probíhá při samotném šetření příčin a okolností vzniku pracovních úrazů.

- V rámci poskytování bezplatného poradenství inspektoři OIP navštívili vybraná pracoviště PČR se zaměřením na prevenci rizik a zvýšení úrovně BOZP na těchto pracovištích.
- V měsíci listopadu 2012 se uskutečnila porada útvaru inspekce II ve školicím středisku PČR v Lišově. Náplní porady bylo seznámení inspektorů útvaru s vybranými činnostmi PČR a proběhly praktické ukázky vybraných činností.

Spolupráce byla ze strany Krajského ředitelství Jihočeského kraje i ze strany Oblastního inspektorátu práce hodnocena kladně.

V průběhu roku 2012 provedl inspektor odboru inspekce II BOZP, celkem 5 přednášek pro studenty Vysoké školy technické a ekonomické v Českých Budějovicích na téma plnění zákonných povinností při provádění stavebních prací a bezpečnost práce ve stavebnictví.

V roce 2012 proběhly 2 semináře na VOŠ Chotěboř se zaměřením na úrazovost v kraji Vysočina a nové právní předpisy a částečně i na oblast všeobecné BOZP, přednáška zákona o chemických látkách, úrazovost v okrese Havlíčkův Brod, konzultace k diplomovým pracím, jednalo se o bezplatnou přednáškovou činnost pro studenty VOŠ.

Ve druhém čtvrtletí roku 2012 proběhla konference orgánů státní správy a samosprávy pořádaná Vysokou školou Polytechnickou v Jihlavě pod názvem MOSTY, financována z Regionálního projektu EU a spolupráci orgánu státní správy, které se OIP zúčastnil.

V roce 2012 proběhla schůzka mezi Krajskou hospodářskou komorou na Vysočině s konzultacemi pro oblast BOZP a zákona o zaměstnanosti.

6.2. Mezinárodní spolupráce

V roce 2012 nebyla realizována žádná mezinárodní spolupráce.

7. ZÁVĚR

Oblastní inspektorát práce pro Jihočeský kraj a Vysočinu se sídlem v Českých Budějovicích se v celém průběhu roku 2012 řídil programem činnosti Státního úřadu inspekce práce, který obsahoval i úkoly pro inspektorát. Všechny úkoly programu činnosti byly splněny.

Za stejně důležitou část své práce jako jsou kontroly, považuje inspektorát i osvětu a bezplatnou poradenskou a konzultační činnost. K tomu jsou zřízeny a dobře v praxi fungují poradenská a konzultační místa v každém okresním městě v Jihočeském kraji i na Vysočině.

Trvalým úkolem inspektorátu je, a v roce 2012 se to dařilo, řešit pokud možno všechny podněty občanů a zaměstnanců kontrolou na místě. Autoři podnětů byli vždy o výsledcích kontroly písemně informováni.

Snahou inspektorátu je, aby byl zaměstnavateli, zaměstnanci, ostatními orgány státní správy, orgány samospráv, zaměstnavatelskými a zaměstnaneckými organizacemi a veřejností chápán nejen jako kontrolní orgán, ale také jako užitečný partner, který je schopen a ochoten v rámci svých kompetencí přispívat k řešení problémů v pracovních vztazích a podmínkách vč. bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.